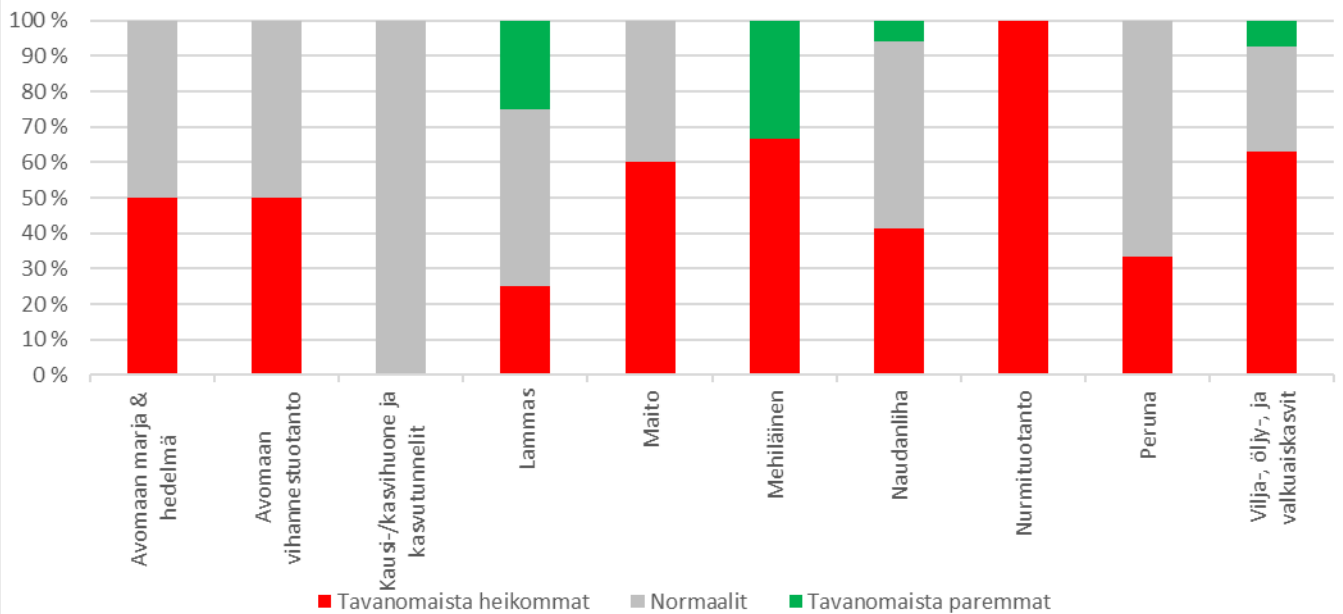

LUOMUBAROMETRIN TULOKSET: ANALYYSI JA JOHTOPÄTÖKSET

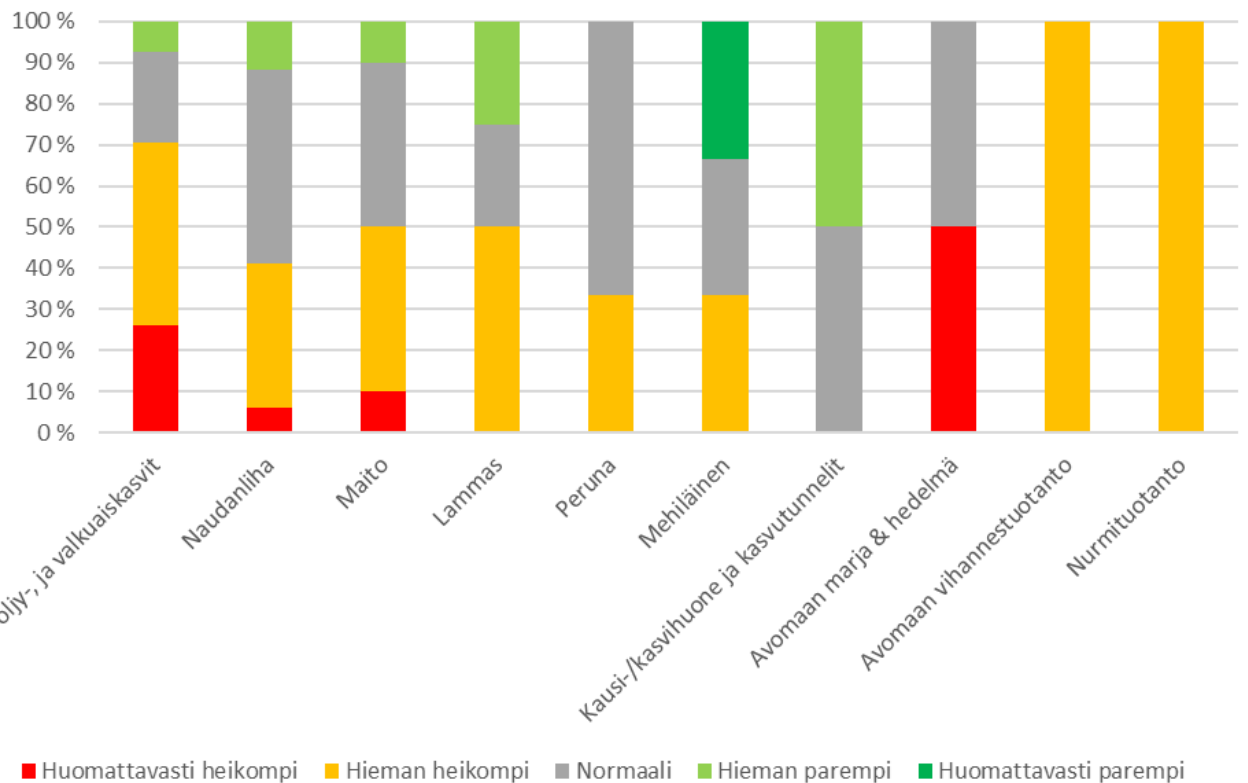
MTK:n Luomubarometri selvitti suomalaisen luomutuotannon tilaa ja tulevaisuudennäkymiä. Kysely lähetettiin MTK:n ja SLC:n luottamushenkilöiden ja verkostojen kautta jäsenistölle ja yhteistyökumppaneille ja se oli avoin kaikille luomutilallisille ja keräsi 72 vastausta.

Päätuotantosuunta	Osuus kaikista vastanneista	Osuus 100 % luomussa	Osuus päätoimisia viljelijöitä	Keskimääräinen ikä	Keskimääräinen liikevaihto	Tukien osuus liikevaihdosta (arvio)
Vilja-, öljy-, ja valkuaiskasvit	38,03 %	92,59 %	59 %	48	133 333 €	62 %
Naudanliha	23,94 %	76,47 %	94 %	46	244 118 €	58 %
Maito	14,08 %	70,00 %	100 %	47	350 000 €	38 %
Lammas	5,63 %	75,00 %	50 %	48	52 500 €	36 %
Peruna	4,23 %	100,00 %	100 %	45	240 000 €	40 %
Mehiläinen	4,23 %	100,00 %	0 %	58	23 333 €	0 %
Kausi-/kasvihuone ja kasvutunnelit	2,82 %	100,00 %	50 %	50	85 000 €	23 %
Avomaan vihannestuotanto	2,82 %	100,00 %	50 %	60	62 500 €	48 %
Avomaan marja & hedelmä	2,82 %	100,00 %	100 %	45	62 500 €	28 %
Nurmituotanto	1,41 %	100,00 %	0 %	45	20 000 €	64 %
Keskiarvo				48	178 732 €	50 %

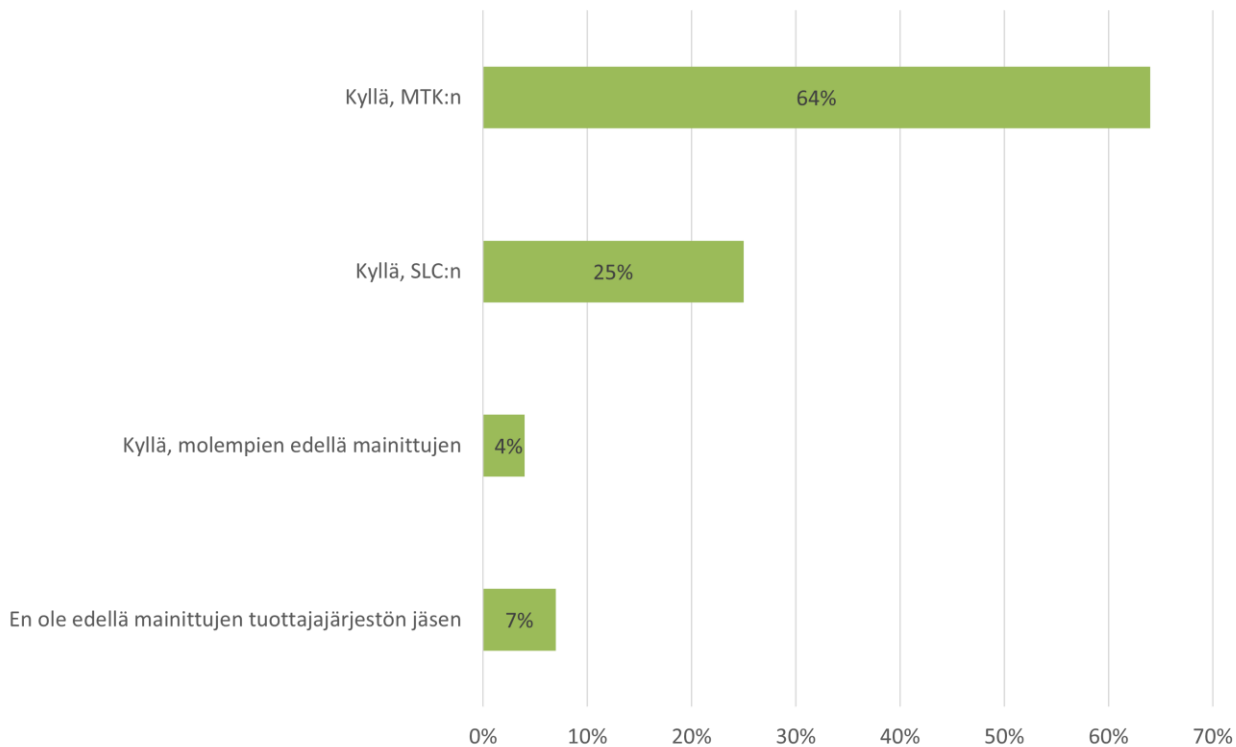
Luomutilojen markkinanäkymät tuotantosuosunnittain

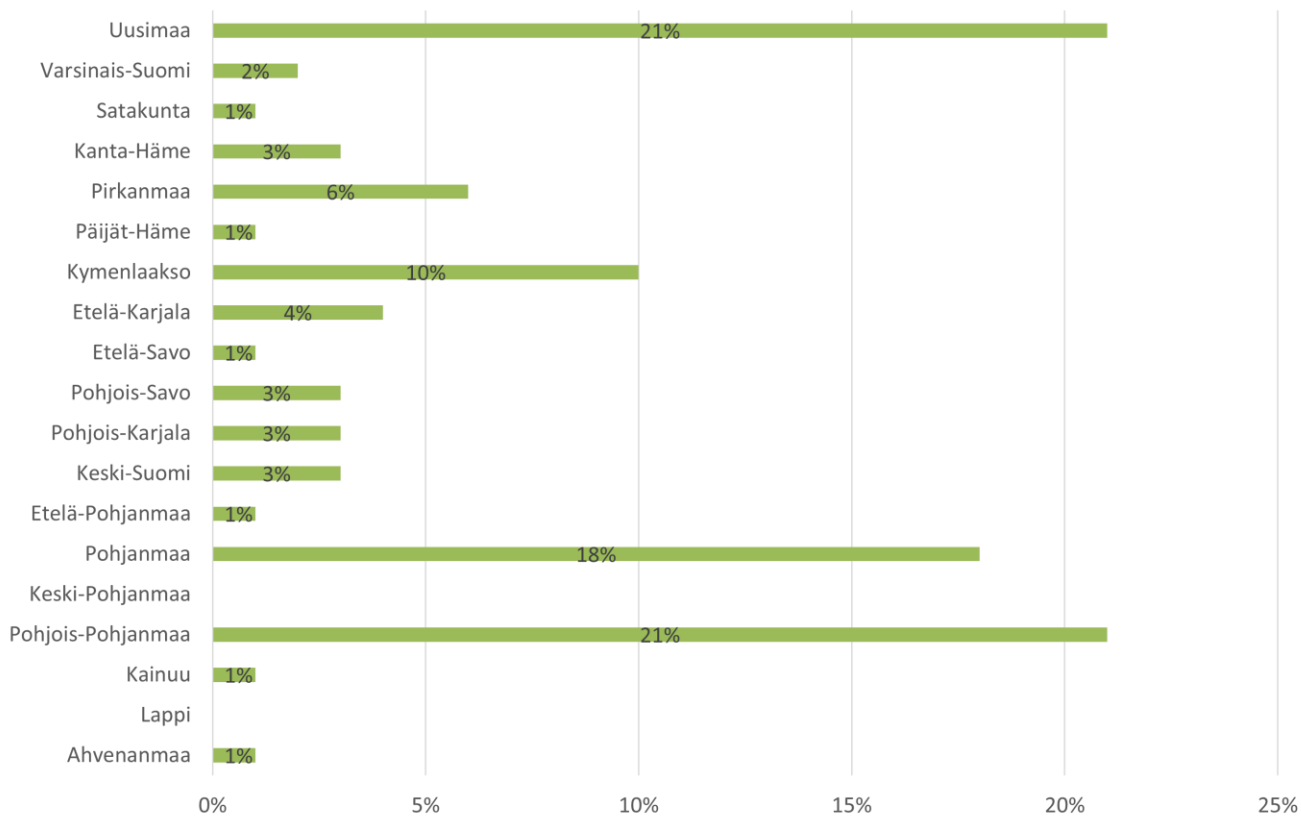
Luomutilojen talodellinen tilanne tavanomaiseen vuoteen verrattuna päätuotantosuosunnittain

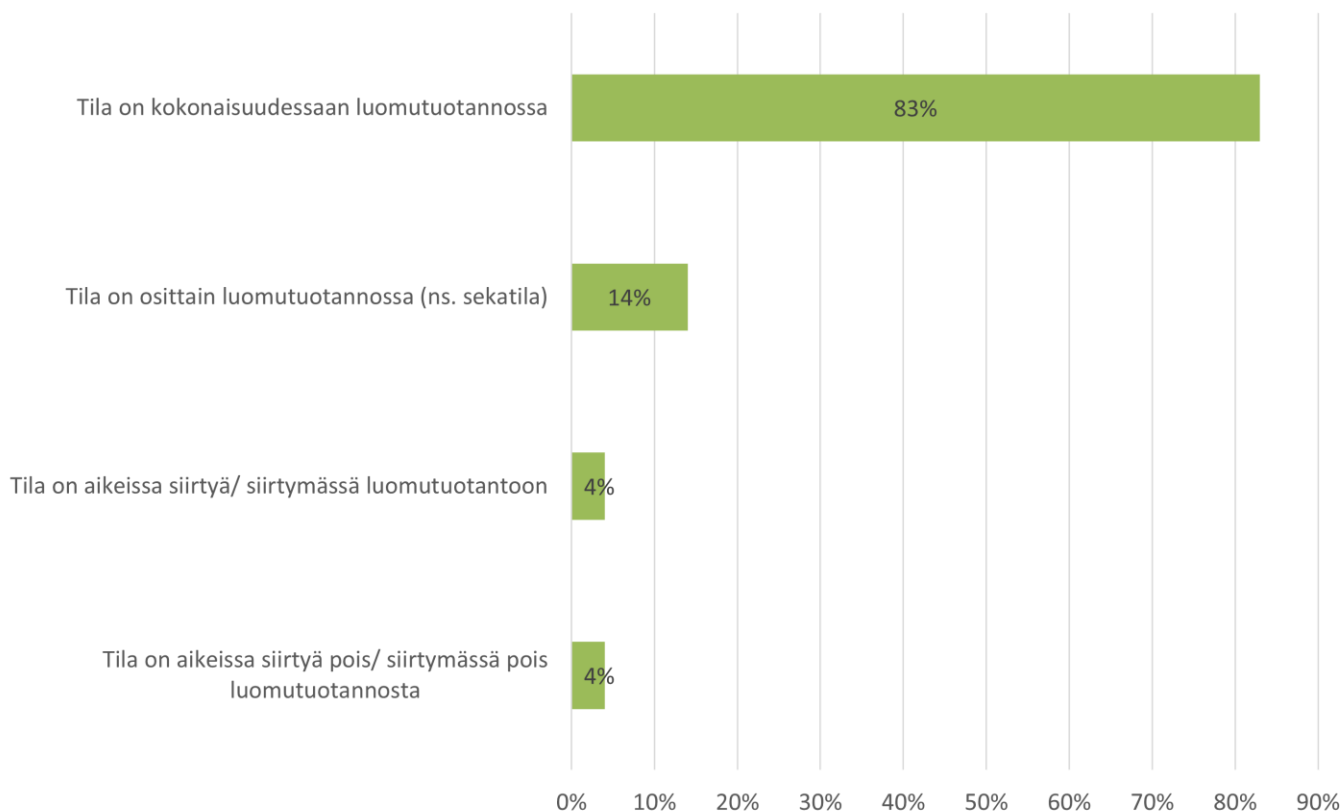
Oletko tuottajajärjestön jäsen? (N=72)

MISSÄ MAAKUNNASSA MAATILASI SIJAITSEE (N=72)

MITEN TILA ON SITOUTUNUT LUOMUTUOTANTOON? (N=72, VALITUT VASTAUKSET: 76)

MITKÄ OVAT MERKITTÄVIMMÄT SYYT SIIHEN, MIKSI TILA ON LUOMUTUOTANNOSSA? (N=58)

Analyysi

Vastaajat mainitsivat useita eri syitä siihen, miksi heidän tilansa on luomutuotannossa:

- Kasvinsuojeluaineiden välttäminen (12 mainintaa)
  - Vastaajat korostivat halua välttää kemikaaleja ja myrkkyyä, sekä torjunta-aineiden vaaroja.
- Ideologia ja arvot (12 mainintaa)
  - Vastaajat viittasivat luomutuotannon sopivan heidän arvomaailmaansa ja ideologiaansa, sekä eettisiin syihin.
- Perinne ja pitkäaikainen sitoutuminen luomuun (10 mainintaa)
  - Vastaajat mainitsivat tilansa olleen luomussa jo pitkään, ja että heillä on pitkä kokemus luomutuotannosta.
- Taloudelliset syyt (31 mainintaa)
  - Monet vastaajat mainitsivat taloudelliset syyt, kuten parempi kannattavuus ja taloudelliset tuet, luomutuotannon eduiksi.
- Puhdas ruoka ja raaka-aineet (7 mainintaa)
  - Vastaajat korostivat halua tuottaa puhdasta ja terveellistä ruokaa.
- Ympäristöystävällisyys (16 mainintaa)
  - Vastaajat mainitsivat ympäristöystävällisyyden, maaperän kunnosta huolehtimisen ja hiilensidonnan tärkeinä syinä luomutuotantoon.
- Yleinen mielenkiinto luomutuotantoa kohtaan (6 mainintaa)
  - Jotkut vastaajat mainitsivat yksinkertaisesti olevansa kiinnostuneita luomutuotannosta.
- Muut syyt (9 mainintaa)
  - Tähän kategoriaan kuuluivat erilaiset yksittäiset syyt, kuten luomun suosion kasvu tulevaisuudessa ja halu erottautua.

Johtopäätökset

- Taloudelliset syyt ovat merkittävin tekijä, joka kannustaa tuottajia siirtymään luomutuotantoon, mikä viittaa siihen, että taloudelliset kannustimet ovat tehokas tapa edistää luomutuotantoa.
- Ympäristöystävällisyys ja kasvinsuojeluaineiden välttäminen ovat myös merkittäviä syitä, mikä osoittaa, että ympäristöön liittyvät seikat ovat keskeisiä luomutuotannon valinnassa.

- Ideologiset ja arvoihin liittyvät syyt ovat yhtä tärkeitä kuin kasvinsuojeluaineiden välttäminen, mikä viittaa siihen, että luomutuotanto on monille tuottajille arvovalinta.
- Perinne ja pitkäaikainen sitoutuminen luomuun osoittavat, että kun tilat siirtyvät luomutuotantoon, ne pysyvät siinä usein pitkään.
- On huomionarvoista, että puhtaan ruoan tuottaminen oli merkittävä syy vain pienelle osalle vastaajista, mikä voi viitata siihen, että luomutuottajat näkevät luomutuotannon hyödyt laajemmin kuin vain puhtaiden tuotteiden tuottamisena.
- Vastaukset eivät ole kysyntä- tai markkinalähtöisiä, vaan vastauksissa korostuu ympäristö, ideologia ja talous. Vastauksissa ei pohdita, kenelle hyödykkeitä tuotetaan ja mihin kysyntään se vastaa.

MISTÄ SYISTÄ TILA ON SIIRTYMÄSSÄ LUOMUTUOTANTOON? (N=3)

Yhteenveto: syyt eroavat toisistaan täysin

- Stark tro på att man klarar av kvalitativ livsmedelsproduktion utan kemikalier.
- Eläintuotanto siirtyy luomuu. Pellot ovat olleet jo vuosia
- Kannattavuus ja peltojen kunnostus

MISTÄ SYISTÄ TILA ON SIIRTYMÄSSÄ POIS LUOMUTUOTANNOSTA? (N=3)

Yhteenveto: syyt eroavat toisistaan täysin

- Luomuhunaja on kuluttajien harhauttamista eikä kerro mitää todellisesta hunajan laadusta tai puhtaudesta. olisi tärkeämpää saada toimiva laatujärjestelmä hunajan tuotantoon
- 12 vuotta riittää, ehdot huonontuneet ja valvonta kallista ja stressaavaa
- Huono kannattavuus ja byrokratia.

Vastauksissa siirtyä luomuun tai siitä pois ei ole punaista lankaa.

KUINKA SUUREKSI ARVIOIT TILAN VALKUAISOMAVARAISUUDEN? (ITSE TUOTETUN VALKUAISREHUN SUHDE OSTETTUUN) (N=23)

Analyysi

Vastaajat arvioivat tilansa valkuaisomavaraisuuden seuraavasti:

- 100%: 52% vastaajista
- 80-99%: 9% vastaajista
- 60-79%: 13% vastaajista
- 40-59%: 18% vastaajista
- 20-39%: 4% vastaajista
- 1-19%: 4% vastaajista

Johtopäätökset

- Suurin osa vastaajista (61%) arvioi tilansa valkuaisomavaraisuuden olevan yli 80%, mikä tarkoittaa, että suurin osa heidän tarvitsemastaan valkuaisrehusta tuotetaan omalla tilalla. Tämä osoittaa korkeaa omavaraisuusastetta ja vähäistä riippuvuutta ulkopuolisista valkuaisrehun lähteistä.
- Yli puolet vastaajista (52%) ilmoitti 100% valkuaisomavaraisuudesta, mikä viittaa siihen, että he eivät osta valkuaisrehua lainkaan, vaan tuottavat kaiken tarvitsemansa itse. Tämä voi viitata siihen, että näillä tiloilla on hyvät edellytykset valkuaisrehun tuotantoon ja mahdollisesti myös korkea tietotaito valkuaiskasvien viljelyssä.
- Vain pieni osa vastaajista (8%) arvioi tilansa valkuaisomavaraisuuden alle 40%:iin, mikä tarkoittaa, että suurin osa tiloista on melko omavaraisia valkuaisrehun suhteen.
- 18% vastaajista arvioi valkuaisomavaraisuuden olevan 40-59%, mikä viittaa siihen, että näillä tiloilla on vielä mahdollisuus lisätä omavaraisuuttaan valkuaisrehun tuotannossa.

Tämä data antaa kuvan siitä, että suurin osa luomutiloista pyrkii olemaan mahdollisimman omavaraisia valkuaisrehun suhteen, mikä on linjassa luomutuotannon periaatteiden kanssa, jotka korostavat kestävyttä ja omavaraisuutta. Lisäksi se voi viitata siihen, että tiloilla on käytössään tehokkaita ja kestäviä menetelmiä valkuaisrehun tuotantoon.

MILLAISILLA TUOTTEILLA JA MISSÄ MÄÄRIN TILA TÄYDENTÄÄ VALKUAISTARVETTAAN OSTOREHUILLA? (N=14)

Analyysi

Vastaajat kuvasivat tilansa valkuaisrehun hankintatapoja seuraavasti:

- Ei osta ostorehujia (3 mainintaa)
  - Jotkut vastaajat ilmoittivat, etteivät he osta ostorehujia lainkaan, vaan ovat täysin omavaraisia tai hankkivat tarvittavat lisät muista lähteistä.
- Palkokasvit (8 mainintaa)
  - Useat vastaajat mainitsivat ostavansa erilaisia palkokasveja, kuten härkäpapua, herneitä ja muita palkokasveja, täydentääkseen valkuaisrehun tarvettaan.
- Muut (4 mainintaa)
  - Tähän ryhmään kuuluivat vastaajat, jotka mainitsivat käyttävänsä muita tuotteita, kuten täysrehua, puolitiivistettä ja erilaisia viljoja, kuten kauraa ja maissia, sekä erikoistuotteita, kuten "Luomu-maituri 18".

Johtopäätökset

- Omavaraisuus on yleistä: Kolme vastaajaa ilmoitti, etteivät he käytä ostorehujia lainkaan, mikä viittaa siihen, että joillakin tiloilla on mahdollista olla täysin omavaraisia valkuaisrehun suhteen.
- Palkokasvit ovat suosittu valinta: Suurin osa vastaajista, jotka käyttävät ostorehujia, mainitsivat palkokasvien, kuten härkäpavun ja herneen, olevan heidän pääasiallinen valkuaisrehunsa. Tämä osoittaa, että palkokasvit ovat keskeinen osa luomutilojen valkuaisrehustrategiaa.
- Monipuoliset strategiat: Muutama vastaaja mainitsi käyttävänsä muita strategioita, kuten erikoistuotteita ja viljoja, valkuaisrehunsa täydentämiseen. Tämä osoittaa, että tiloilla on käytössään erilaisia strategioita valkuaisrehun hankintaan, ja että ne voivat olla hyvin yksilöllisiä.
- Paikallinen yhteistyö: Yksi vastaaja mainitsi hankkivansa palkokasveja muilta paikallisilta ekotuottajilta, mikä viittaa siihen, että paikallinen yhteistyö voi olla osa tilojen valkuaisrehustrategiaa.

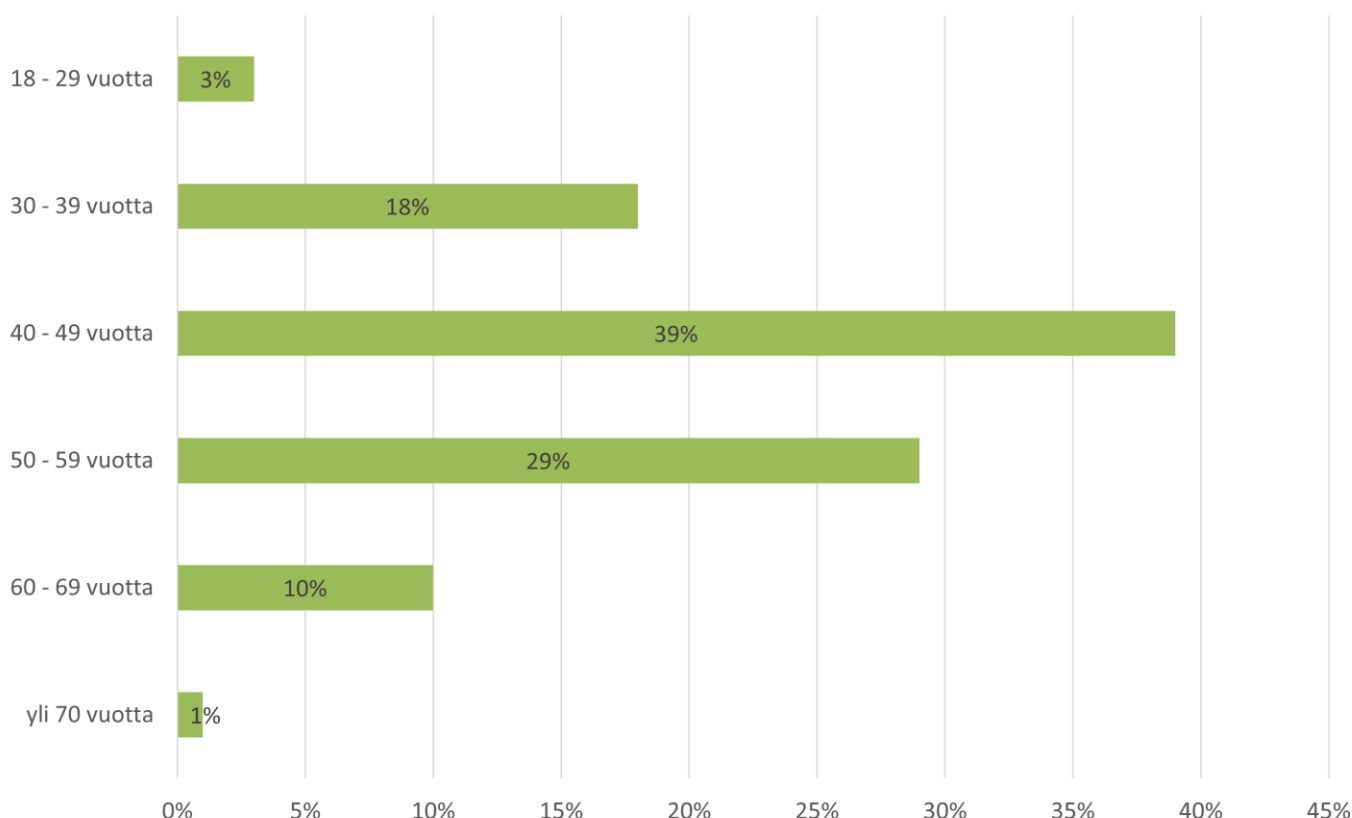
Tämä data antaa kuvan siitä, että luomutilat käyttävät erilaisia strategioita valkuaisrehunsa hankkimiseksi, ja että ne pyrkivät olemaan mahdollisimman omavaraisia ja kestäviä tässä suhteessa.

OLETKO PÄÄ- VAI SIVUTOIMINEN VILJELIJÄ?

Päätoiminen 72%

Sivutoiminen 28%

MIKÄ ON TILAN YRITTÄJÄN / YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRÄINEN IKÄ (N=72)

Johtopäätökset

- Suurin osa yrittäjistä on keski-ikäisiä: Suurin osa vastaajista (68%) ilmoitti yrittäjien keskimääräisen iän olevan 40-59 vuotta.
- Nuoria yrittäjiä on vähän: Vain pieni osa vastaajista (3%) ilmoitti yrittäjien olevan 18-29-vuotiaita. Tämä voi viitata siihen, että nuoria yrittäjiä on luomualalla suhteellisen vähän, mikä voi herättää huolen nuorten sukupolvien kiinnostuksesta alaa kohtaan.
- Eläkeikäisiä yrittäjiä on vähän: Vain pieni osuus yrittäjistä on eläkeikäisiä (11% on 60 vuotta tai vanhempia), mikä viittaa siihen, että useimmat yrittäjät ovat työelämässä aktiivisia ja alle eläkeiän.
- Nuoret aikuiset ja nuoret keski-ikäiset muodostavat merkittävän osan: Yrittäjien, jotka ovat iältään 30-49 vuotta, osuus on yhteensä 57%, mikä osoittaa, että alalla on merkittävä määrä nuoria aikuisia ja nuoria keski-ikäisiä yrittäjiä.

Tämä data antaa kuvan siitä, että luomualan yrittäjät ovat pääasiassa keski-ikäisiä, mutta alalla on myös nuorempia yrittäjiä. Tämä voi viitata siihen, että ala on houkutteleva eri ikäryhmille, mutta se voi myös herättää kysymyksiä nuorten sukupolvien kiinnostuksesta alaa kohtaan ja alalle tulevaisuudessa tapahtuvasta sukupolvenvaihdoksesta.

KÄYTETÄÄNKÖ TILALLA ULKOPUOLISTA TYÖVOIMAA? (N=72)

Analyyysi

Vastaajat ilmoittivat tilansa ulkopuolisen työvoiman käytöstä seuraavasti:

- **Ei käytä ulkopuolista työvoimaa:** 68% vastaajista
- **Käyttää kausityövoimaa:** 21% vastaajista
- **Käyttää ympärivuotisesti ulkoista työvoimaa:** 11% vastaajista

Johtopäätökset

- Enemmistö ei käytä ulkopuolista työvoimaa: Suurin osa vastaajista (68%) ilmoitti, etteivät he käytä ulkopuolista työvoimaa lainkaan. Tämä voi viitata siihen, että monet luomutilat ovat pienimuotoisia tai perheyrityksiä, joissa työvoiman tarve katetaan perheenjäsenten tai tilan omistajien toimesta.
- Kausityövoiman käyttö on yleisempää kuin ympärivuotinen ulkopuolinen työvoima: Niistä vastaajista, jotka käyttävät ulkopuolista työvoimaa, suurempi osuus (21%) käyttää

kausityövoimaa verrattuna niihin, jotka käyttävät ympärivuotisesti ulkoista työvoimaa (11%). Tämä voi viitata siihen, että joillakin tiloilla on lisääntynyt työvoiman tarve tiettyinä vuodenaikoina, kuten sadonkorjuun aikana.

- Joillakin tiloilla on ympärivuotinen tarve ulkopuoliselle työvoimalle: 11% vastaajista ilmoitti käyttävänsä ympärivuotisesti ulkoista työvoimaa, mikä osoittaa, että joillakin tiloilla on jatkuva tarve ulkopuoliselle työvoimalle. Tämä voi viitata siihen, että nämä tilat ovat suurempia tai että ne harjoittavat toimintaa, joka vaatii erityisosaamista tai lisäresursseja.

Tämä data antaa kuvan siitä, että suurin osa luomutiloista Suomessa ei käytä ulkopuolista työvoimaa, mutta on olemassa merkittävä osuus tiloista, jotka turvautuvat kausityövoimaan tai ympärivuotiseen ulkopuoliseen työvoimaan. Tämä voi kertoa erilaisista toimintamalleista ja resurssien tarpeista eri tiloilla.

KUINKA MONTA TILAN ULKOPUOLISTA TYÖNTEKIJÄÄ TILALLA ON TYÖHUIPPUJEN AIKAAN? (N=22)

Analyysi

Vastaajat ilmoittivat tilansa ulkopuolisten työntekijöiden määrän työhuippujen aikana seuraavasti:

- **1-3 henkilöä:** 86% vastaajista
- **4-9 henkilöä:** 9% vastaajista
- **20-49 henkilöä:** 5% vastaajista

Johtopäätökset

- Suurin osa tiloista käyttää pientä määrää ulkopuolista työvoimaa: Valtaosa vastaajista (86%) ilmoitti käyttävänsä vain 1-3 ulkopuolista työntekijää työhuippujen aikana. Tämä viittaa siihen, että suurin osa tiloista on pieniä tai keskisuuria, ja niillä on vain satunnainen tarve lisätyövoimalle.
- Harvat tilat käyttävät suurta määrää ulkopuolista työvoimaa: Vain pieni osuus vastaajista (14%) ilmoitti käyttävänsä 4 tai useampia ulkopuolisia työntekijöitä työhuippujen aikana. Tämä voi viitata siihen, että vain harvat tilat ovat niin suuria, että ne tarvitsevat merkittävän määrän lisätyövoimaa.
- Jotkut tilat käyttävät erittäin suurta määrää työvoimaa: 5% vastaajista ilmoitti käyttävänsä 20-49 ulkopuolista työntekijää työhuippujen aikana. Tämä osoittaa, että on olemassa joitakin erittäin suuria tiloja, jotka tarvitsevat suuren määrän työvoimaa tiettyinä aikoina.

Tämä data antaa kuvan siitä, että suurin osa luomutiloista Suomessa käyttää vain pientä määrää ulkopuolista työvoimaa, jopa työhuippujen aikana. Tämä voi viitata siihen, että monet tilat ovat perheyrittäjiä tai pieniä yrityksiä, jotka pystyvät hoitamaan suurimman osan työstä omilla resursseillaan. Samalla on olemassa joitakin suurempia tiloja, jotka tarvitsevat suuren määrän työvoimaa tiettyinä aikoina.

KUINKA MONTA TILAN ULKOPUOLISTA TYÖNTEKIJÄÄ TILALLA ON KESKIMÄÄRIN? (N=8)

Analyysi

Vastaajat ilmoittivat tilansa ulkopuolisten työntekijöiden keskimääräisen määrän seuraavasti:

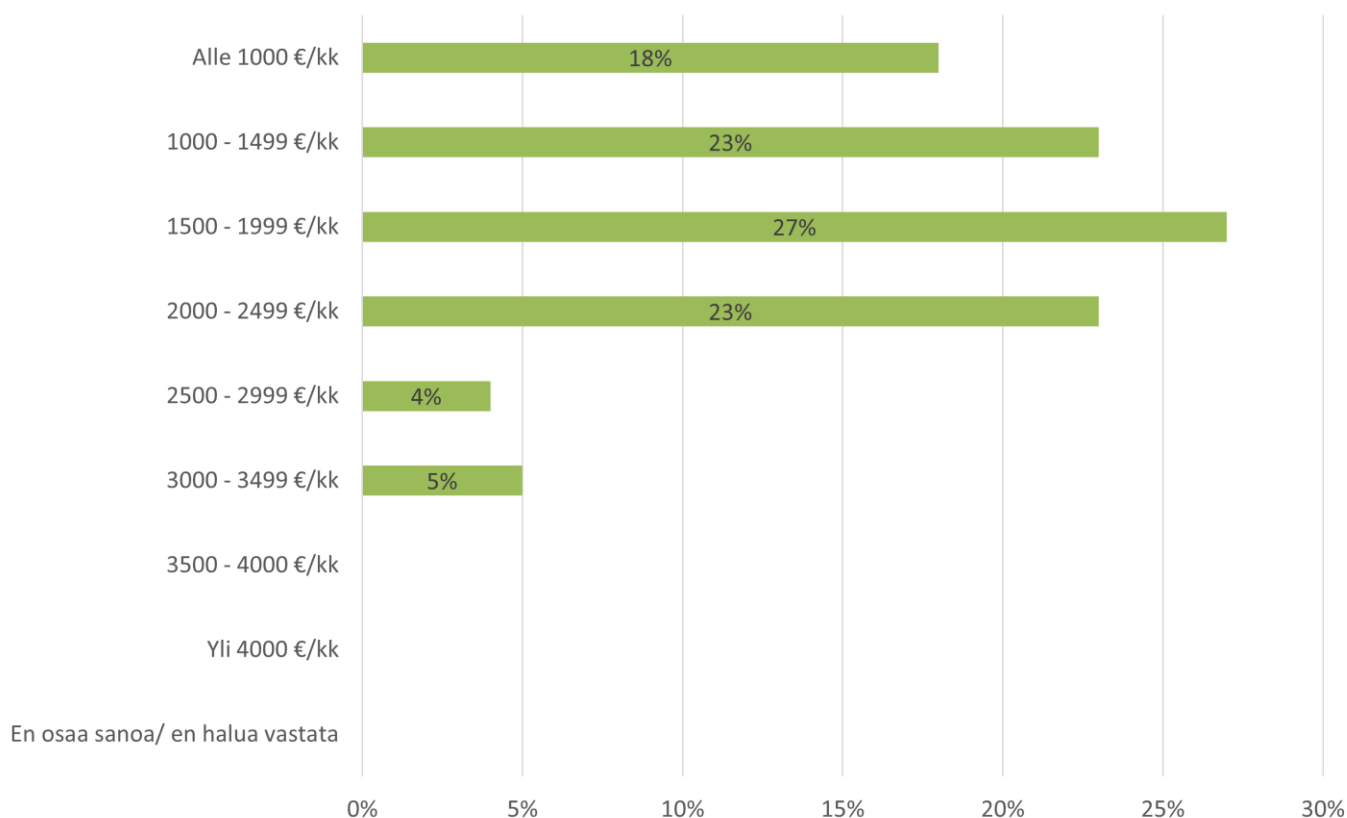
- 1-3 henkilöä: 87% vastaajista
- 4-9 henkilöä: 13% vastaajista

Johtopäätökset

- Suurin osa tiloista käyttää pientä määrää ulkopuolista työvoimaa: Suurin osa vastaajista (87%) ilmoitti, että heillä on keskimäärin 1-3 ulkopuolista työntekijää tiloillaan. Tämä viittaa siihen, että suurin osa tiloista on pieniä tai keskisuuria, joissa työvoiman tarve on rajallinen ja pystytään kattamaan pienellä määrällä ulkopuolisia työntekijöitä.
- Vain harvat tilat käyttävät suurempaa määrää ulkopuolista työvoimaa: 13% vastaajista ilmoitti käyttävänsä 4-9 ulkopuolista työntekijää keskimäärin. Tämä osoittaa, että vain pieni osuus tiloista on sellaisia, jotka tarvitsevat suuremman määrän ulkopuolista työvoimaa jatkuvasti.
- Pieni otoskoko: On huomioitava, että otoskoko on pieni (n=8), mikä tarkoittaa, että tulokset eivät välttämättä anna täysin kattavaa kuvaa koko luomutuotantoalasta Suomessa. Pienen otoskoon takia tulokset voivat olla herkempiä yksittäisten vastaajien vastauksille, ja siksi tuloksia tulisi tarkastella varauksella.

MIKÄ ON ULKOPUOLISTEN TYÖNTEKIJÖIDEN KESKIMÄÄRÄINEN KUUKAUSIANSIO? (N=22)

Johtopäätökset

- Keskimääräiset kuukausiansiot vaihtelevat suuresti: Vastaajien ilmoittamat ulkopuolisten työntekijöiden keskimääräiset kuukausiansiot vaihtelevat huomattavasti, mikä viittaa siihen, että eri tiloilla on erilaiset palkkausstandardit ja työtehtävät.
- Suurin osa ulkopuolisista työntekijöistä ansaitsee 1500-1999 €/kk: Suurin yksittäinen ryhmä (27%) ilmoitti ulkopuolisten työntekijöiden keskimääräiseksi kuukausiansioksi 1500-1999 €. Tämä voi olla viite siitä, mikä on yleisin palkkataso ulkopuolisille työntekijöille Suomen luomutiloilla.
- Huomattava osa työntekijöistä ansaitsee alle 1500 €/kk: Yli 40% vastaajista ilmoitti, että heidän ulkopuolisten työntekijöidensä keskimääräinen kuukausiansio on alle 1500 €. Tämä voi viitata siihen, että osa työntekijöistä on osa-aikaisia tai että heillä on matalapalkkaisia tehtäviä.
- Pieni osuus työntekijöistä ansaitsee yli 2500 €/kk: Vain pieni osuus vastaajista (9%) ilmoitti, että heidän ulkopuolisten työntekijöidensä keskimääräinen kuukausiansio on yli 2500 €. Tämä voi viitata siihen, että vain harvat työntekijät ovat erikoistuneissa tai vaativissa tehtävissä, jotka oikeuttavat korkeampaan palkkaan.

Tämä data antaa kuvan ulkopuolisten työntekijöiden palkkatasosta Suomen luomutiloilla. Se osoittaa, että palkat vaihtelevat suuresti, mikä voi viitata erilaisiin työtehtäviin ja työsuhteisiin eri tiloilla.

MIKÄ ON TILAN ULKOPUOLISTEN TYÖNTEKIJÖIDEN KESKIMÄÄRÄINEN KOULUTUSTASO? (N=23)

Analyysi

Vastaajat ilmoittivat tilansa ulkopuolisten työntekijöiden keskimääräisen koulutustason seuraavasti:

- Peruskoulu: 18% vastaajista
- Lukio/ammattikoulu: 52% vastaajista
- Alempi korkeakoulututkinto: 13% vastaajista
- Ylempi korkeakoulututkinto: 4% vastaajista
- Jokin muu: 4% vastaajista
- En osaa sanoa: 9% vastaajista

Johtopäätökset

- Enemmistö ulkopuolisista työntekijöistä on suorittanut toisen asteen koulutuksen: Suurin osa vastaajista (52%) ilmoitti, että heidän ulkopuolisten työntekijöidensä keskimääräinen koulutustaso

on lukio tai ammattikoulu. Tämä viittaa siihen, että suurin osa työntekijöistä on saanut toisen asteen koulutuksen, mikä voi tarjota hyvän perustan monille maatalouden tehtäville.

- Vain pieni osa työntekijöistä on korkeakoulutettuja: Yhteensä 17% vastaajista ilmoitti, että heidän ulkopuolisten työntekijöidensä keskimääräinen koulutustaso on alempi tai ylempi korkeakoulututkinto. Tämä osoittaa, että vain pieni osa työntekijöistä on suorittanut korkeakoulututkinnon, mikä voi viitata siihen, että korkeakoulutettuja työntekijöitä on vähemmän saatavilla tai että heitä ei tarvita yhtä paljon maataloilla.
- Jotkut vastaajat eivät tienneet työntekijöidensä koulutustasoa: 9% vastaajista ilmoitti, etteivät he osaa sanoa työntekijöidensä koulutustasoa. Tämä voi viitata siihen, että koulutustaso ei ole merkittävä tekijä työntekijöiden valinnassa tai että työntekijöiden koulutustiedot eivät ole työnantajien tiedossa.
- Pieni osuus työntekijöistä on suorittanut muunlaisen koulutuksen: 4% vastaajista ilmoitti, että heidän työntekijöillään on "jokin muu" koulutustaso. Tämä voi viitata erilaisiin erikoistuneisiin koulutusohjelmiin tai kursseihin, jotka eivät kuulu perinteisiin koulutuskategorioihin.

Tämä data antaa kuvan ulkopuolisten työntekijöiden koulutustasosta Suomen luomutiloilla. Se osoittaa, että suurin osa työntekijöistä on suorittanut toisen asteen koulutuksen, mikä voi tarjota hyvän perustan maatalouden tehtävissä toimimiseen.

KUINKA SUURI OSA TILAN TYÖVOIMASTA TULEE SUOMEN ULKOPUOLELTA (N=23)

Analyysi

Vastaajat ilmoittivat tilansa työvoiman ulkomaalaisen osuuden seuraavasti:

- 0%: 74% vastaajista
- 1-19%: 18% vastaajista
- 20-39%: 4% vastaajista
- 80-100%: 4% vastaajista

Johtopäätökset

- Suurin osa tiloista ei käytä ulkomaista työvoimaa: Suurin osa vastaajista (74%) ilmoitti, että heidän tilallaan ei ole lainkaan ulkomaista työvoimaa. Tämä viittaa siihen, että suurin osa Suomen luomutiloista nojaa kotimaiseen työvoimaan.
- Pieni osa tiloista käyttää merkittävästi ulkomaista työvoimaa: Vaikka suurin osa tiloista ei käytä ulkomaista työvoimaa, on olemassa pieni osuus tiloista (8%), jotka käyttävät ulkomaista työvoimaa merkittävässä määrin (20% tai enemmän). Tämä voi viitata siihen, että joillakin tiloilla on erityisiä työvoimatarpeita, jotka edellyttävät ulkomaista työvoimaa.
- Jotkut tilat käyttävät ulkomaista työvoimaa maltillisesti: 18% vastaajista ilmoitti, että 1-19% heidän työvoimastaan tulee ulkomailta. Tämä viittaa siihen, että joillakin tiloilla on tarve täydentää kotimaista työvoimaa ulkomaisella työvoimalla, vaikkakin maltillisessa määrin.
- Harvat tilat ovat erittäin riippuvaisia ulkomaisesta työvoimasta: Vain 4% vastaajista ilmoitti, että 80-100% heidän työvoimastaan tulee ulkomailta. Tämä osoittaa, että erittäin suuri riippuvuus ulkomaisesta työvoimasta on harvinaista Suomen luomutiloilla.

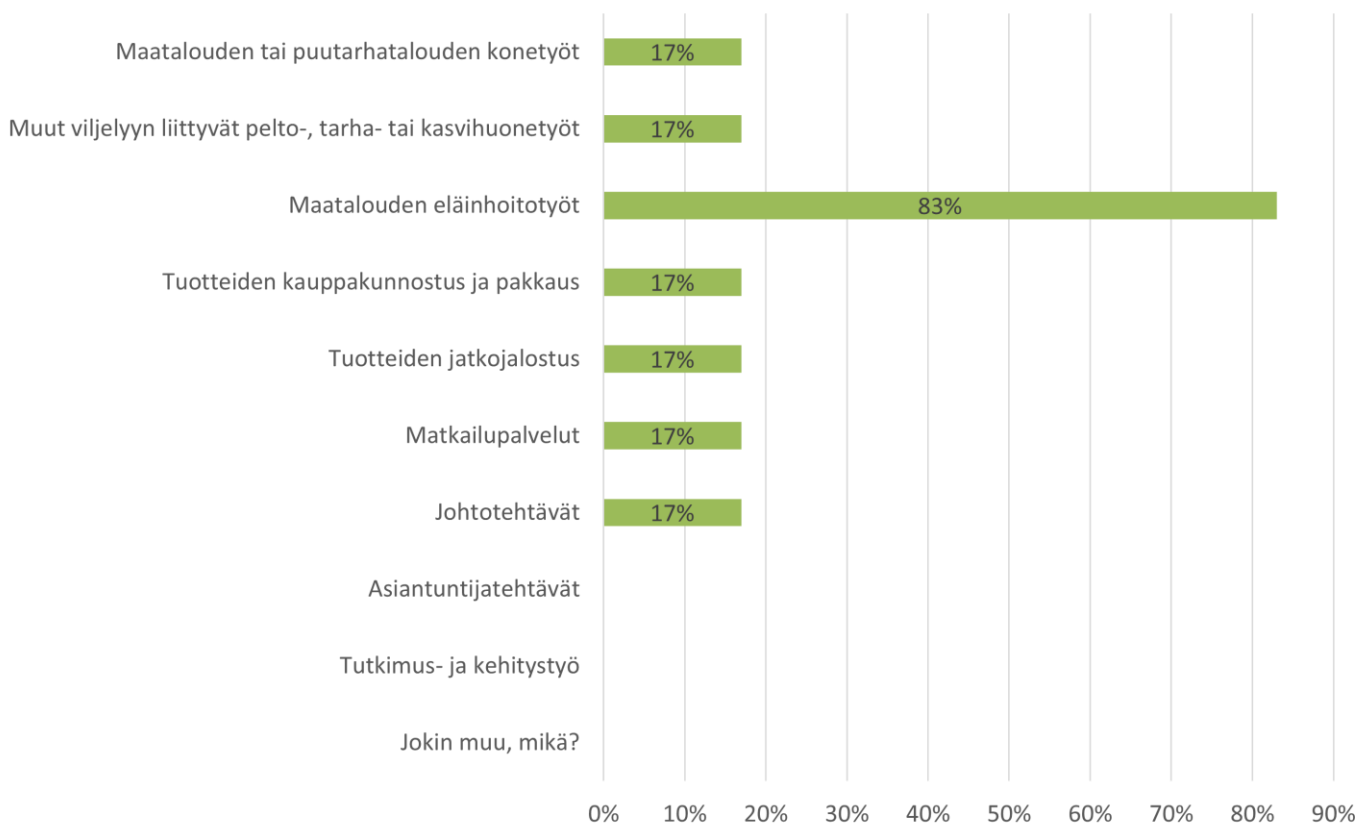
Tämä data antaa kuvan ulkomaisen työvoiman käytöstä Suomen luomutiloilla. Se osoittaa, että suurin osa tiloista nojaa vahvasti kotimaiseen työvoimaan, mutta on olemassa myös tiloja, jotka käyttävät ulkomaista työvoimaa eri määrin.

MISTÄ SYISTÄ TILA ON PÄÄTYNYT KÄYTTÄMÄÄN ULKOMAAILAISTA TYÖVOIMAA? (N=4)

Yhteenveto: ovat paremmin saatavilla

- Työvoiman tarve keväällä ja syksyllä, kun opiskelijoita ja koululaisia ei ole käytettävissä. Aikuisia tarvitaan myös raskaampiin töihin.
- Svårt att hitta folk till djurskötsel och av omtänksamhet hjälpa ukrainare att komma in i arbetslivet i Finland
- Ahkeruus, saatavuus, osaaminen
- Tillgänglighet

MILLAISISSA TYÖTEHTÄVISSÄ ULKOMAALAISIA TYÖNTEKIJÖITÄ TYÖSKENTELEE? (VASTAAJIEN MÄÄRÄ: 6, VALITTUJEN VASTAUSTEN LUKUMÄÄRÄ: 11)

Johtopäätökset

- Eläinhoitotyöt ovat pääasiallinen työtehtävä: Suurin osa ulkomaalaisista työntekijöistä työskentelee eläinhoitotehtävissä, mikä osoittaa, että nämä tehtävät ovat keskeisiä ulkomaalaisille työntekijöille vastaajien tiloilla.
- Monipuoliset työtehtävät: Ulkomaalaiset työntekijät työskentelevät monenlaisissa tehtävissä, mukaan lukien konetyöt, viljelytyöt, tuotteiden käsittely ja matkailupalvelut. Tämä osoittaa, että ulkomaalaisilla työntekijöillä on monipuolinen rooli suomalaisilla mautiloilla.
- Rajoitettu rooli asiantuntijatehtävissä: Ulkomaalaisilla työntekijöillä ei näytä olevan roolia asiantuntijatehtävissä tai tutkimus- ja kehitystehtävissä vastaajien tiloilla, mikä voi viitata siihen, että nämä tehtävät ovat varattuja tilan omistajille tai muille erikoistuneille työntekijöille.
- Mahdollisuus laajentaa roolia: Vaikka ulkomaalaiset työntekijät keskittyvät pääasiassa eläinhoitotehtäviin, heillä on myös rooli monissa muissa tehtävissä, mikä osoittaa, että on mahdollista laajentaa heidän rooliaan tulevaisuudessa.

MILLAISIA LANNOITTEITA TILALLA KÄYTETÄÄN? (N=69, VALITTUJEN VASTAUSTEN LUKUMÄÄRÄ: 105)

Analyyysi

Vastaajien tiloilla käytetään erilaisia lannoitteita, jotka voidaan jakaa seuraaviin kategorioihin:

- Oman tilan kotieläinlanta (59%): Enemmistö vastaajista ilmoitti käyttävänsä oman tilan kotieläinlantaa lannoitteena. Tämä on yleisin lannoitustapa, mikä viittaa siihen, että monet tilat pyrkivät hyödyntämään omia resurssejaan ja kierrättämään ravinteita omalla tilallaan.
- Muiden tilojen kotieläinlanta (29%): Lähes kolmannes vastaajista ilmoitti ostavansa tai vastaanottavansa lantaa muilta tiloilta. Tämä osoittaa, että on olemassa verkostoja, joissa tilat voivat vaihtaa tai myydä lantaa keskenään.
- Pyrkii käyttämään muiden tilojen lantaa, mutta ei tällä hetkellä (10%): Osa vastaajista ilmoitti pyrkivänsä käyttämään muiden tilojen lantaa, mutta eivät tällä hetkellä tee niin. Tämä voi viitata siihen, että on olemassa esteitä, kuten logistisia haasteita tai sopivien kumppanien puute, jotka estävät heitä toteuttamasta tätä tällä hetkellä.

- Ei käytä eikä pyri käyttämään muiden tilojen lantaa (9%): Pieni osa vastaajista ilmoitti, etteivät he käytä eivätkä pyri käyttämään muiden tilojen lantaa. Tämä voi viitata siihen, että heillä on riittävästi omia resursseja tai että he käyttävät muita lannoitetyyppejä.
- Myy tai lahjoittaa lantaa muille tiloille (6%): Pieni osa vastaajista ilmoitti myyvänsä tai lahjoittavansa lantaa muille tiloille. Tämä osoittaa, että jotkut tilat tuottavat enemmän lantaa kuin mitä he voivat käyttää omilla tiloillaan.
- Luomuhyväksytyt ostolannoitteet (39%): Melko suuri osa vastaajista ilmoitti käyttävänsä luomuhyväksytyjä ostolannoitteita. Tämä osoittaa, että ostolannoitteet ovat merkittävä osa lannoitusstrategiaa monilla luomutiloilla.

Johtopäätökset

- Oman tilan lanta on yleisin lannoitetyyppi: Suurin osa tiloista käyttää oman tilan lantaa, mikä viittaa siihen, että omavaraistalous on yleinen käytäntö luomutiloilla.
- Lannoitteen hankinta muilta tiloilta: Merkittävä osa tiloista hankkii lantaa myös muilta tiloilta, mikä osoittaa, että on olemassa yhteistyöverkostoja ja mahdollisuuksia resurssien jakamiseen tilojen välillä.
- Luomuhyväksytyt ostolannoitteet ovat suosittuja: Monet tilat käyttävät luomuhyväksytyjä ostolannoitteita, mikä osoittaa, että ne ovat tärkeä osa luomuviljelyn lannoitusstrategiaa.
- Lannan myynti tai lahjoittaminen: Jotkut tilat myyvät tai lahjoittavat lantaa, mikä viittaa siihen, että on olemassa markkinoita lannalle ja että jotkut tilat voivat hyötyä lannan myynnistä tai vaihdosta.
- Mahdollisuudet kehittää lannan käyttöä: Koska osa tiloista pyrkii käyttämään muiden tilojen lantaa mutta ei tällä hetkellä tee niin, on olemassa mahdollisuuksia kehittää lannan käyttöä ja yhteistyötä tilojen välillä.

MILLAISIA OSTOLANNOITTEITA TILALLA KÄYTETÄÄN JA MIHIN TARKOITUKSIIN? (N=21)

Analyysi

Vastaajien tiloilla käytetään erilaisia ostolannoitteita, jotka voidaan jakaa seuraaviin kategorioihin:

SoilFood (7 mainintaa)

SoilFood-brändin tuotteet näyttävät olevan suosittuja vastaajien keskuudessa. Erityisesti "Soilfood boost" mainitaan useita kertoja, mikä viittaa siihen, että se on suosittu tuote tällä hetkellä.

Yaran brändit (6 mainintaa)

Yara on toinen suosittu brändi vastaajien keskuudessa, ja erityisesti "Yara Bio" ja "Yara Suna" mainitaan useita kertoja. Tämä osoittaa, että Yaran tuotteet ovat tunnettuja ja käytettyjä luomuviljelijöiden keskuudessa.

Luujuuhot (3 mainintaa)

Luujuuho on toinen lannoitetyyppi, jota käytetään, vaikkakin vähemmän kuin SoilFoodin tai Yaran tuotteita. Kuitenkin se näyttää olevan osa joitakin viljelijöiden lannoitusstrategiaa.

Kalkki (2 mainintaa)

Kalkkia käytetään myös lannoitteena, ja se mainitaan erityisesti maanparannukseen ja kalkitukseen liittyen. Tämä viittaa siihen, että kalkki on tärkeä osa maan hoitoa ja viljelyä.

Eri kuidut (4 mainintaa)

Kuitupohjaiset lannoitteet mainitaan myös useita kertoja, ja ne näyttävät olevan osa viljelijöiden lannoitusstrategiaa.

Kalium- ja polysulfaattit (4 mainintaa)

Kalium- ja polysulfaattipohjaiset lannoitteet mainitaan myös useita kertoja, mikä viittaa siihen, että ne ovat osa viljelijöiden lannoitusstrategiaa.

Lietteet, lannat yms. lannoitteet (10 mainintaa)

Tämä kategoria sisältää erilaisia lannoitetyyppejä, kuten biokaasulaitoksen lietettä, karjanlantaa ja rakeistettuja lannoitteita. Tämä on laajin kategoria, ja se kattaa monenlaisia lannoitetyyppejä, mikä osoittaa, että viljelijöillä on monipuolinen valikoima lannoitevaihtoehtoja käytettävissään.

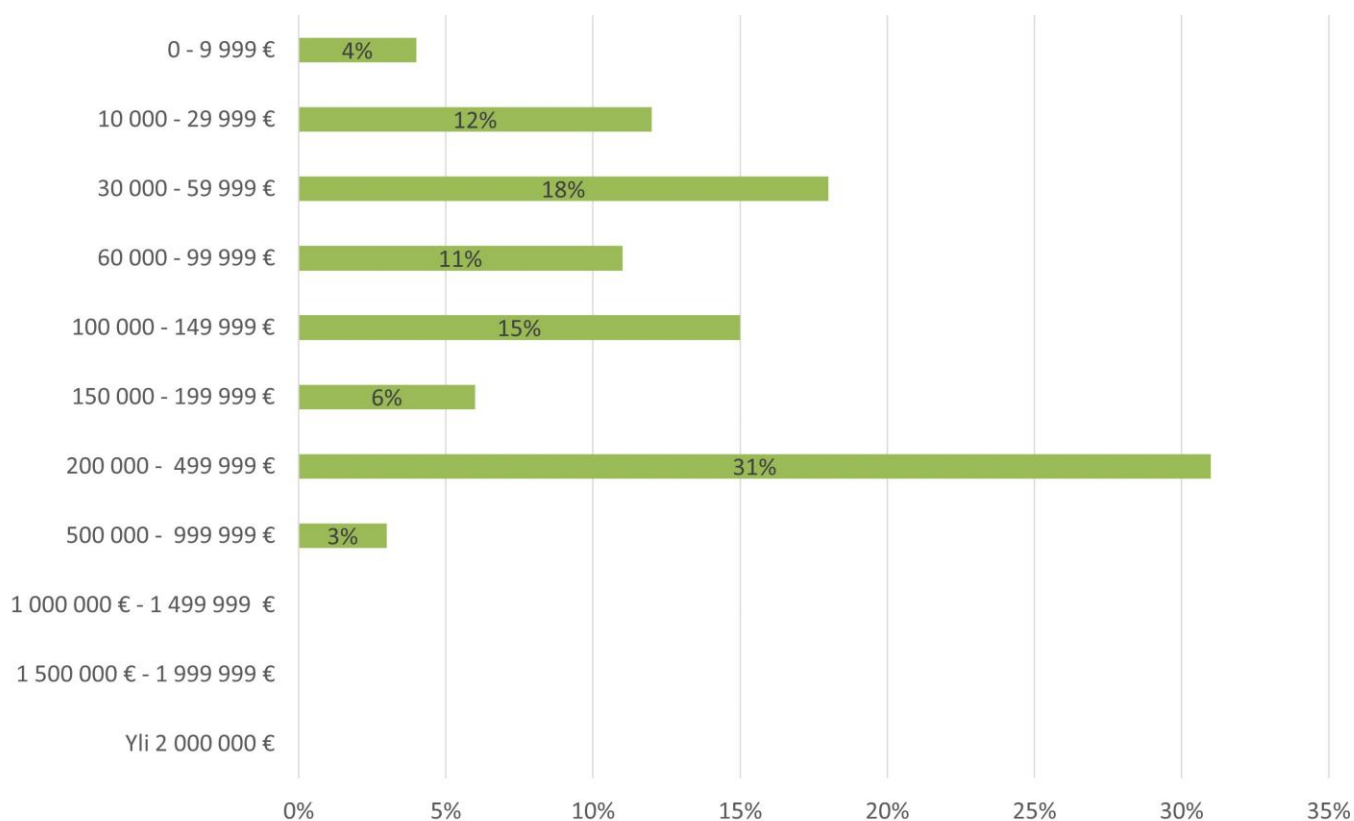
Muut (7 mainintaa)

Tämä kategoria sisältää erilaisia muita lannoitetyyppejä, kuten merileväuutetta ja hivenlannoitteita. Tämä osoittaa, että viljelijät käyttävät monenlaisia lannoitteita.

Johtopäätökset

- Brändien suosio: Tietyt brändit, kuten SoilFood ja Yara, näyttävät olevan erityisen suosittuja vastaajien keskuudessa, mikä viittaa siihen, että ne ovat tunnettuja ja luotettuja brändejä luomuviljelyssä.
- Maanparannus ja kalkitus: Kalkin käyttö maanparannuksessa ja kalkituksessa osoittaa, että maan hoito on tärkeä osa luomuviljelyä, ja että viljelijät pyrkivät parantamaan maan laatua erilaisin menetelmin.
- Innovatiiviset ja ekologiset lannoitevaihtoehdot: Vastaajien vastaukset osoittavat, että he käyttävät innovatiivisia ja ekologisia lannoitevaihtoehtoja, kuten merileväuutetta ja kuitupohjaisia lannoitteita, mikä viittaa siihen, että luomuviljelijät ovat avoimia kokeilemaan uusia ja ympäristöystävällisiä lannoitevaihtoehtoja.

MIKÄ ON MAATILASI LIIKEVAIHTO MAATALOUDEN OSALTA? (N=72)

Johtopäätökset

- Merkittävä osa tiloista on keskituloisia tai pienituloisia: Vaikka suurin osa tiloista on suurituloisia, on myös merkittävä osa tiloista (45%) keskituloisia tai pienituloisia, mikä viittaa siihen, että on olemassa suuri joukko tiloja, joilla on pienempi liikevaihto.
- Suurin yksittäinen ryhmä on 200,000-499,999€ liikevaihdolla: Suurin yksittäinen ryhmä on tilat, joilla on liikevaihto 200,000-499,999€, mikä viittaa siihen, että tämä on yleisin liikevaihtoluokka vastaajien keskuudessa.
- Pieni osuus tiloista on erittäin suurituloisia: Vain pieni osuus tiloista (3%) ilmoittaa liikevaihdoksi 500,000-999,999€, mikä viittaa siihen, että erittäin suurituloiset tilat ovat harvinaisia vastaajien joukossa.
- Tarve tukea pienituloisempia tiloja: Koska on olemassa merkittävä määrä pienituloisia ja keskituloisia tiloja, voi olla tarpeen kehittää strategioita ja politiikkoja näiden tilojen tukemiseksi, jotta ne voivat kasvaa ja tulla kannattavammiksi.

MILLAINEN ON MAATILASI TALOUDELLINEN TILANNE TAVANOMAISEEN VUOTEEN VERRATTUNA? (N=72)

Analyysi

Vastaajien maatilojen taloudellinen tilanne tavanomaiseen vuoteen verrattuna jakautuu seuraavasti:

- Heikompi (54% vastaajista)
  - Huomattavasti heikompi: 14%

- Hieman heikompi: 40%
- Yli puolet vastaajista kokee taloudellisen tilanteensa olevan heikompi kuin tavanomaisena vuonna. Tämä voi viitata siihen, että maataloilla on ollut haasteita, jotka ovat vaikuttaneet negatiivisesti niiden taloudelliseen tilanteeseen.
- Normaali (35% vastaajista)
Yli kolmannes vastaajista kokee taloudellisen tilanteensa olevan normaali verrattuna tavanomaiseen vuoteen. Tämä voi viitata siihen, että näillä tiloilla ei ole ollut merkittäviä muutoksia taloudellisessa tilanteessaan.
- Parempi (11% vastaajista)
  - Hieman parempi: 10%
  - Huomattavasti parempi: 1%
- Vain pieni osa vastaajista kokee taloudellisen tilanteensa olevan parempi kuin tavanomaisena vuonna. Tämä voi viitata siihen, että vain harvat tilat ovat onnistuneet parantamaan taloudellista tilannettaan.

Johtopäätökset

- Suurin osa tiloista kokee taloudellisen tilanteensa heikentyneen: Suurin osa vastaajista (54%) kokee taloudellisen tilanteensa heikentyneen verrattuna tavanomaiseen vuoteen. Tämä voi viitata siihen, että maataloilla on ollut haasteita, jotka ovat vaikuttaneet negatiivisesti niiden taloudelliseen tilanteeseen.
- Vain harvat tilat kokevat taloudellisen tilanteensa parantuneen: Vain harvat tilat (11%) kokevat taloudellisen tilanteensa parantuneen verrattuna tavanomaiseen vuoteen. Tämä voi viitata siihen, että vain harvat tilat ovat onnistuneet parantamaan taloudellista tilannettaan.
- Kolmannes tiloista kokee taloudellisen tilanteensa olevan normaali: Yli kolmannes vastaajista (35%) kokee taloudellisen tilanteensa olevan normaali verrattuna tavanomaiseen vuoteen. Tämä voi viitata siihen, että näillä tiloilla ei ole ollut merkittäviä muutoksia taloudellisessa tilanteessaan.
- Tarve tukea heikentyneessä taloudellisessa tilanteessa olevia tiloja: Koska suurin osa tiloista kokee taloudellisen tilanteensa heikentyneen, voi olla tarpeen kehittää strategioita ja politiikkoja näiden tilojen tukemiseksi.

MILLAISET NÄKYMÄT MARKKINOILLA ON MAATILASI TUOTANNON OSALTA? (N=72)

Analyyysi

Vastaajien näkemykset markkinanäkymistä maatilansa tuotannon osalta jakautuvat seuraavasti:

- Tavanomaista heikommät (51% vastaajista)
  - Yli puolet vastaajista arvioi markkinanäkymät tavanomaista heikommiksi. Tämä voi viitata siihen, että he kokevat markkinatilanteen epävarmaksi tai haastavaksi, mikä voi johtua esimerkiksi kilpailun lisääntymisestä, hintojen laskusta tai kysynnän vähenemisestä.
- Normaali (42% vastaajista)
  - Lähes puolet vastaajista arvioi markkinanäkymät normaaleiksi. Tämä voi viitata siihen, että he eivät näe merkittäviä muutoksia markkinatilanteessa, ja odotukset tulevaisuuden suhteen ovat vakaita.
- Tavanomaista paremmät (7% vastaajista)
  - Vain pieni osa vastaajista arvioi markkinanäkymät tavanomaista paremmiksi. Tämä voi viitata siihen, että he näkevät mahdollisuuksia markkinoilla, esimerkiksi kysynnän kasvun tai hintojen nousun myötä.

Johtopäätökset

- Epävarmuus markkinanäkymissä: Suurin osa vastaajista (51%) arvioi markkinanäkymät tavanomaista heikommiksi, mikä voi viitata epävarmuuteen ja haasteisiin markkinoilla. Tämä voi olla merkki tarpeesta tukea maataloja markkinointistrategioiden kehittämisessä ja riskienhallinnassa.
- Vakaus osalla vastaajista: Huomattava osa vastaajista (42%) arvioi markkinanäkymät normaaleiksi, mikä viittaa siihen, että heillä on vakaa näkemys tulevaisuudesta. Tämä voi olla merkki siitä, että osa maataloista on onnistunut sopeutumaan markkinatilanteeseen.
- Pieni osa näkee markkinanäkymät positiivisina: Vain pieni osa vastaajista (7%) arvioi markkinanäkymät tavanomaista paremmiksi, mikä voi viitata siihen, että vain harvat maatilat näkevät mahdollisuuksia markkinoilla. Tämä voi olla merkki siitä, että on mahdollisuuksia, joita voidaan hyödyntää markkinoilla, mutta ne ovat rajoitettuja.

- Tarve markkinatutkimukselle ja -analyysille: Koska suurin osa vastaajista arvioi markkinanäkymät heikommiksi tai normaaleiksi, voi olla tarpeen tehdä lisää markkinatutkimusta ja -analyysiä auttaakseen maataloja ymmärtämään markkinatilannetta paremmin ja tunnistamaan mahdollisuuksia.

MITEN ARVIOISIT MAATILASI TALOUDELLISEN TILANTEEN KEHITTYVÄN SEURAAVAN 12 KUUKAUDEN AIKANA? (N=72)

Analyysi

Vastaajien arviot maatilansa taloudellisen tilanteen kehittymisestä seuraavan 12 kuukauden aikana jakautuvat seuraavasti:

- **Negatiivisesti (39% vastaajista)**
  - Kysyntä/markkinatilanne (7 mainintaa)
    - Vastaajat ovat huolissaan erikoistuotteiden suoramyymtimarkkinasta ja luomutuotteen markkinatilanteesta, joka on äärimmäisen vaikea.
  - Hinnat (10 mainintaa)
    - Huoli laskevista tuottajahinnoista ja luomutuotteiden suhteellisen matalista hinnoista on merkittävä.
  - Tukien menetys/aleneminen (4 mainintaa)
    - Tukien pientyminen, erityisesti nuorten viljelijöiden tuet, on huolenaihe.
  - Inflaatio/korot (4 mainintaa)
    - Inflaatio ja nousevat korot vaikuttavat negatiivisesti taloudelliseen tilanteeseen.
  - Tuotantokustannukset (6 mainintaa)
    - Tuotantopanosten korkea hinta ja kustannusten nousu ovat huolenaiheita.
  - Muut (3 mainintaa)
    - Ikä, uuden CAP-kauden tuomat heikennykset ja vuosittaisen myyntikasvin vaikeudet ovat muita huolenaiheita.
- **Positiivisesti (17% vastaajista)**
  - Vastaajat toivovat positiivista kehitystä, ja jotkut näkevät mahdollisuuksia sopimustuotannon laajentamisessa ja heinäntuotannon panostamisessa. Jotkut ovat optimistisia, koska heillä on enemmän aikaa keskittyä työhön, kun lapset aloittavat koulun.
- **En usko taloudellisen tilanteen muuttuvan merkittävästi (44% vastaajista)**
  - Suuri osa vastaajista ei odota merkittäviä muutoksia taloudellisessa tilanteessa seuraavan 12 kuukauden aikana.

Johtopäätökset

- Merkittävä osa vastaajista näkee taloudellisen tilanteen heikentyvän
  - Suurin osa vastaajista (39%) arvioi taloudellisen tilanteen heikentyvän seuraavan 12 kuukauden aikana. Tämä voi viitata siihen, että on tarpeen tukea maataloja eri tavoin, kuten auttamalla heitä löytämään uusia markkinoita tai kehittämään tuotteitaan.
- Optimismi on harvinaista
  - Vain 17% vastaajista arvioi taloudellisen tilanteen paranevan. Tämä voi viitata siihen, että vain harvat maatilat näkevät mahdollisuuksia parantaa taloudellista tilannettaan seuraavan 12 kuukauden aikana.
- Suuri osa ei odota merkittäviä muutoksia
  - Suurin osa vastaajista (44%) ei odota merkittäviä muutoksia taloudellisessa tilanteessa seuraavan 12 kuukauden aikana. Tämä voi viitata siihen, että monet maatilat ovat varovaisia tulevaisuuden suhteen ja odottavat näkevänsä, miten markkinatilanne kehittyy.
- Tarve strategiselle suunnittelulle
  - Vastaukset osoittavat, että on tarpeen auttaa maataloja strategisessa suunnittelussa, jotta ne voivat navigoida haastavassa markkinaympäristössä ja hyödyntää mahdollisuuksia, jotka voivat auttaa parantamaan taloudellista tilannettaan.

ONKO UUSI TUKIKAUSI MUUTTANUT MERKITTÄVÄSTI TILAN TUOTANTOTAPOJA TAI VILJELTÄVIÄ KASVEJA? (N=71)

Analyysi

Vastaajien näkemykset uuden tukikauden vaikutuksista heidän maatilojensa tuotantotapoihin ja viljeltäviin kasveihin jakautuvat seuraavasti:

- **Kyllä (23% vastaajista)**
  - Myyntikasvivaatimus vaikeuttanut toimintaa (3 mainintaa)
    - Uudet vaatimukset ovat pakottaneet viljelijät jatkamaan tiettyjen kasvustojen viljelyä ja tekemään äkillisiä päätöksiä, jotka eivät välttämättä ole kannattavia.
  - Pinta-alarajoitukset haastavia (3 mainintaa)
    - Viljelijät ovat kohdanneet haasteita pinta-alarajoitusten vuoksi, mikä on vaikuttanut viljelykiertoihin ja kasvivalintoihin.
  - Seosviljely jouduttu lopettamaan (2 mainintaa)
    - Jotkut viljelijät ovat lopettaneet seosviljelyn uuden tukikauden vaatimusten vuoksi.
  - Tukien muutokset vaikuttaneet (2 mainintaa)
    - Tukien leikkaantuminen ja optimointi ovat vaikuttaneet viljelijöiden päätöksiin.
  - Muut toiminnan muutokset (5 mainintaa)
    - Uusi tukikausi on vaikuttanut viljelytapoihin, kuten suojaviljojen käsittelyyn ja viljelykiertoihin.
  - Muut kommentit (1 maininta)
    - Yksi vastaaja mainitsi, että kannattavuus on laskenut.
- **Ei (77% vastaajista)**
  - Suurin osa vastaajista (77%) ilmoitti, että uusi tukikausi ei ole muuttanut merkittävästi heidän tilansa tuotantotapoja tai viljeltäviä kasveja.

Johtopäätökset

- Merkittävä osa viljelijöistä ei ole tehnyt muutoksia
  - Suurin osa vastaajista (77%) ei ole tehnyt merkittäviä muutoksia tuotantotapoihinsa tai viljeltäviin kasveihin uuden tukikauden myötä. Tämä voi viitata siihen, että uuden tukikauden vaikutukset eivät ole vielä täysin realisoituneet tai että viljelijät ovat pystyneet sopeutumaan uusiin vaatimuksiin ilman suuria muutoksia.
- Uusi tukikausi on tuonut haasteita
  - Niille viljelijöille, jotka ovat tehneet muutoksia (23%), uusi tukikausi on tuonut erilaisia haasteita, kuten myyntikasvivaatimuksia, pinta-alarajoituksia ja tukien muutoksia. Tämä voi viitata siihen, että on tarpeen arvioida uudelleen tukikauden vaikutuksia ja tarjota tukea viljelijöille, jotta he voivat sopeutua uusiin vaatimuksiin.
- Tarve joustavuudelle ja neuvonnalle
  - Vastaajien kommentit osoittavat, että viljelijät tarvitsevat joustavuutta ja neuvontaa sopeutuakseen uuden tukikauden vaatimuksiin. Erityisesti myyntikasvivaatimukset ja pinta-alarajoitukset ovat tuoneet haasteita, ja viljelijät voivat hyötyä neuvonnasta ja tuesta näiden haasteiden voittamiseksi.
- Kannattavuuden heikentyminen
  - Jotkut viljelijät ovat huolissaan kannattavuuden heikentymisestä uuden tukikauden myötä. Tämä voi viitata siihen, että on tarpeen tarkastella, miten tukijärjestelmää voidaan kehittää edelleen tukemaan maatalojen taloudellista kestävyyttä.

MITEN UUSI OHJELMAKAUSI VAIKUTTAA TILALLE MAKSETTAVIIN TUKIIN? (N=72)

Analyyysi

Vastaajien näkemykset uuden ohjelmakauden vaikutuksista tilalle maksettaviin tukiin jakautuvat seuraavasti:

- **Vähenee merkittävästi: 15,3%**
  - Merkittävä osa vastaajista (15,3%) odottaa merkittävää vähennystä tilalle maksettaviin tukiin uuden ohjelmakauden myötä. Tämä voi viitata siihen, että uudet tukiehdot eivät ole suotuisia heidän tilansa toiminnalle.
- **Vähenee hieman: 56,9%**
  - Enemmistö vastaajista (56,9%) odottaa hieman väheneviä tukia uuden ohjelmakauden aikana. Tämä on merkittävä osuus vastaajista, mikä osoittaa, että monet viljelijät ovat huolissaan tukien pienentymisestä.
- **Ei muutosta: 22%**
  - Viidennes vastaajista (22%) ei odota muutoksia tilalle maksettaviin tukiin. Tämä voi viitata siihen, että he eivät näe uuden ohjelmakauden tuovan merkittäviä muutoksia heidän tilansa taloudelliseen tilanteeseen.
- **Kasvaa hieman: 6%**
  - Pieni osuus vastaajista (6%) odottaa hieman kasvavia tukia uuden ohjelmakauden aikana. Tämä voi viitata siihen, että he näkevät uudet tukiehdot suotuisina heidän tilalleen.
- **Kasvaa merkittävästi: 0%**
  - Kukaan vastaajista ei odota merkittävää kasvua tilalle maksettaviin tukiin uuden ohjelmakauden aikana.

Johtopäätökset

- Enemmistö odottaa tukien vähenevän
  - Suurin osa vastaajista (yhteensä 72,2%) odottaa tukien vähenevän joko merkittävästi tai hieman. Tämä osoittaa, että viljelijät ovat huolissaan uuden ohjelmakauden vaikutuksista heidän taloudelliseen tilanteeseensa, ja he näkevät uudet tukiehdot vähemmän suotuisina.
- Pieni osuus näkee mahdollisuuden kasvuun
  - Vaikka vain pieni osuus vastaajista (6%) odottaa tukien kasvavan hieman, se osoittaa, että joillekin viljelijöille uusi ohjelmakausi voi tuoda mahdollisuuksia.
- Tarve tukea viljelijöitä
  - Koska suurin osa viljelijöistä odottaa tukien vähenevän, on tärkeää, että viljelijöille tarjotaan riittävästi tukea ja neuvontaa uuden ohjelmakauden aikana. Tämä voi auttaa heitä sopeutumaan uusiin ehtoihin ja löytämään keinoja optimoida tilansa toimintaa.
- Mahdollisuus politiikan arviointiin
  - Koska suurin osa viljelijöistä odottaa tukien vähenevän, se voi olla merkki siitä, että on tarpeen arvioida uuden ohjelmakauden politiikkoja ja niiden vaikutuksia viljelijöiden taloudelliseen tilanteeseen. Tämä voi auttaa varmistamaan, että politiikat ovat oikeudenmukaisia ja tukevat maatalouden kestävyyttä.

ONKO TILA AIKEISSA TEHDÄ TUOTANTOON LIITTYVIÄ INVESTOINTEJA VUOSINA 2023-2027? (N=70)

Analyysi

Vastaajien suunnitelmat tuotantoon liittyvien investointien suhteen jakautuvat seuraavasti:

- **Kyllä: 44%**
  - Merkittävä osa vastaajista (44%) aikoo tehdä tuotantoon liittyviä investointeja vuosina 2023-2027. Tämä viittaa siihen, että monet viljelijät suunnittelevat tilansa kehittämistä ja investointeja tulevina vuosina.
- **Ei: 34%**
  - Osuus vastaajista (34%) ei suunnittele tuotantoon liittyviä investointeja tulevina vuosina. Tämä voi johtua erilaisista syistä, kuten taloudellisesta tilanteesta tai nykyisen toiminnan tyydyttävästä tilasta.
- **Aikeista on luovuttu/investointi jäädytetty: 22%**
  - Pieni osuus vastaajista (22%) ilmoitti, että heillä oli alun perin suunnitelmia investoinneista, mutta näistä suunnitelmista on luovuttu tai investoinnit on jäädytetty. Tämä voi liittyä epävarmuuteen tai muuttuneisiin olosuhteisiin.

Johtopäätökset

- Investoinnit ovat merkittäviä
  - On huomionarvoista, että lähes puolet vastaajista (44%) suunnittelee tuotantoon liittyviä investointeja tulevina vuosina. Tämä on merkki siitä, että monet viljelijät ovat valmiita kehittämään ja laajentamaan toimintaansa.
- Tuki investointeihin voi olla tarpeen
  - Koska osa vastaajista on luopunut investointiaikeistaan tai jäädyttänyt investoinnit, voi olla tärkeää tarjota viljelijöille tukea ja kannustimia investointien toteuttamiseen. Tämä voi edistää maatalouden kehittämistä ja uudenaikaistaa toimintaa.
- Taloudellinen tilanne vaikuttaa päätöksiin
  - Osalla viljelijöistä voi olla taloudellisia haasteita, jotka estävät investointien suunnittelun. Siksi on tärkeää ottaa huomioon viljelijöiden taloudellinen tilanne ja tarjota tarvittaessa taloudellista tukea investointien toteuttamiseen.

ONKO/OLIKO TILA SUUNNITTELEMASSA JOITAIN SEURAAVISTA INVESTOINNEISTA?

(N=44, VALITTUJEN VASTAUSTEN LUKUMÄÄRÄ: 84)

Analyysi

Vastaajien suunnittelemat investoinnit jakautuvat seuraavasti:

- **Maatalousmaan osto: 41%**
  - Suurin osa vastaajista (41%) suunnittelee maatalousmaan ostoa. Maatalousmaan laajentaminen voi olla merkki tilan kasvusta ja kehityksestä.
- **Kotieläintuotannon rakennusinvestointi: 34%**
  - Merkittävä osa vastaajista (34%) aikoo investoida kotieläintuotannon rakennuksiin. Tämä voi liittyä eläinten määrän kasvuun tai nykyisten rakennusten parantamiseen.
- **Eläinten hyvinvointia edistävä rakentamis- tai koneinvestointi (olemassa olevaan rakennukseen): 23%**
  - Osuus vastaajista (23%) suunnittelee investointeja, jotka edistävät eläinten hyvinvointia. Tämä osoittaa huolta eläinten hyvinvoinnista.
- **Muu rakennusinvestointi: 36%**
  - Monet vastaajista (36%) suunnittelevat muita rakennusinvestointeja, jotka eivät liity suoraan kotieläintuotantoon tai eläinten hyvinvointiin.
- **Merkittävä kone- tai laiteinvestointi: 52%**
  - Suuri osa vastaajista (52%) aikoo tehdä merkittäviä kone- tai laiteinvestointeja. Tämä voi liittyä maatalouden koneiden ja laitteiden päivittämiseen tai laajentamiseen.
- **Muu, mikä: 5%**
  - Pieni osuus vastaajista (5%) mainitsi muita suunniteltuja investointeja, jotka eivät kuulu edellä mainittuihin kategorioihin.

Johtopäätökset

- Investoinnit monipuolisia
  - Vastaajat suunnittelevat monenlaisia investointeja, mikä osoittaa maatalouden monipuolisuuden ja tarpeet erilaisille investoinneille.
- Eläinten hyvinvointi ja teknologia
  - Eläinten hyvinvoinnin parantaminen ja teknologisten ratkaisujen käyttö maataloudessa näyttävät olevan tärkeitä painopistealueita investoinneille.
- Maatalousmaan laajentaminen
  - Maatalousmaan osto on merkittävä suunniteltu investointi, mikä voi viitata tilan kasvusuunnitelmiin ja pyrkimykseen laajentaa toimintaa.
- Investoinnit voivat edistää kestävyyttä
  - Investoinnit voivat edistää maatalon kestävyttä, tuotannon tehokkuutta ja eläinten hyvinvointia. Tuen ja resurssien tarjoaminen näille investoinneille voi olla tärkeää maatalouden kehittämisessä.

MILLAINEN VAIKUTUS SEURAAVILLA SEIKOILLA ON OLLUT TILAN INVESTOINTISUUNNITELMIIN? (N=71)

Analyysi:

- **Kannattavuuden heikentyminen:** Tämä on yksi merkittävimmistä tekijöistä, jolla on vaikutusta investointisuunnitelmiin. Suurin osa vastaajista (82%) kokee, että kannattavuuden heikentyminen on vaikuttanut heidän investointisuunnitelmiinsa kohtalaisesti tai merkittävästi.
- **Aikaisempien lainojen kustannusten nousu:** Vaikka suurin osa (41%) ei koe tämän vaikuttaneen, yli puolet (59%) kokee lainojen kustannusten nousulla olleen joko kohtalaisen tai merkittävän vaikutuksen.
- **Rahoituksen korkojen nousu:** Vastausten jakauma on melko samanlainen kuin aikaisempien lainojen kustannusten kohdalla.
- **Rahoituksen omapääoman vaatimuksen kiristyminen:** Suurin osa (57%) ei koe tällä olleen vaikutusta, mutta 43% tuntee jonkinasteisen vaikutuksen.
- **Laina-aikojen lyheneminen:** Tämä on yksi vähiten huolenaiheita aiheuttavista seikoista, sillä 60% kertoo tällä ei ole ollut vaikutusta.
- **Lainsäädännön muutokset:** Vaikka 43% ei koe tällä olleen vaikutusta, 57% kokee jonkinasteisen vaikutuksen.
- **Epävarmuus tilan jatkuvuudesta:** Tämä on merkittävä huolenaihe, sillä 68% kertoo tällä olevan joko kohtalainen tai merkittävä vaikutus.
- **Yleinen epävarmuus tulevaisuudesta:** Tämä on toinen suurimmista huolenaiheista kannattavuuden heikentymisen jälkeen.
- **Jokin muu, mikä?:** Yhteensä 70% kokee jonkin muun tekijän vaikuttaneen kohtalaisesti tai merkittävästi.

Johtopäätökset:

- Kannattavuuden heikentyminen ja yleinen epävarmuus tulevaisuudesta ovat merkittävimmät seikat, jotka vaikuttavat investointisuunnitelmiin. Nämä kaksi tekijää korostavat maatalousalan taloudellista painetta ja epävarmuutta.
- Tekijät, jotka liittyvät rahoitukseen (lainojen kustannukset, korkojen nousu, omapääoman vaatimukset) osoittavat, että maatalousyrittäjät kokevat paineita rahoituksen suhteen, mutta eivät samassa määrin kuin kannattavuuden tai epävarmuuden suhteen.
- Lainsäädännön muutokset ja epävarmuus tilan jatkuvuudesta kertovat, että on myös rakenteellisia haasteita, jotka vaikuttavat investointipäätöksiin.
- On huomioitava, että monet vastaajista tunsivat "jonkin muun" tekijän vaikuttavan merkittävästi investointisuunnitelmiinsa, mikä viittaa siihen, että on muita, tässä kyselyssä määrittelemättömiä tekijöitä, jotka vaikuttavat päätöksiin.

Kun otetaan huomioon tämän analyysin tulokset, olisi suositeltavaa kohdistaa resurssit ja aloitteet kannattavuuden parantamiseen, epävarmuuden vähentämiseen sekä rahoitusolosuhteiden helpottamiseen maatalousyrittäjien tueksi.

MISTÄ SEURAAVISTA YRITYS TAVOITTA AASI AKASKUNTANSA (MINNE/ KENELLE TILA MYY TUOTTEENSA)? (N=70, VALITTUJEN VASTAUSTEN LUKUMÄÄRÄ: 125)

Analyysi:

- **Suuret ostoliikkeet kotimaassa (66%):** Tämä on yrityksen pääasiallinen myyntikanava, mikä viittaa siihen, että yritys on melko suuri tai sillä on kyky täyttää suurten ostoliikkeiden vaatimukset.
- **Lähialueen muut tilat (33%):** Yrityksellä on merkittävä osuus paikallisista B2B-myyntikanavista, mikä viittaa siihen, että sillä on hyvät suhteet ja yhteistyö muiden tilojen kanssa.
- **Vientimarkkinat (4%):** Vienti on vähäistä, mikä viittaa siihen, että yrityksen pääpaino on kotimaan markkinoilla.
- **Suoramyynti maatilalta (33%):** Tämä osoittaa, että yrityksellä on suora yhteys kuluttajiin ja se hyödyntää maatilansa sijaintia markkinointivälineenä.
- **Suoramyynti reko-renkaiden tms. kautta (16%):** Vaikka tämä kanava ei ole yrityksen pääkanava, se osoittaa yrityksen halukkuutta kokeilla erilaisia myyntitapoja.
- **Omalla tuotenimellä lähialueen kauppojen kautta (7%):** Yritys on aloittanut brändäyksen, mikä voi olla merkki yrityksen pyrkimyksestä rakentaa tunnistettavampi ja vahvempi brändi.
- **Tori- / tukkumyyntinä (10%):** Tämä myyntikanava voi olla osa yrityksen strategiaa tavoittaa asiakkaat perinteisemmällä markkinoilla.
- **Muu myyntitapa (10%):** Tässä voisi olla kyse erilaisista, vähemmän perinteisistä tai innovatiivisista myyntikanavista, ja tämä prosenttiosuus antaa yritykselle mahdollisuuden kokeilla uusia myyntitapoja.

Johtopäätökset:

- Yritykset ovat voimakkaasti suuntautuneita kotimaan suuriin ostoliikkeisiin, ja se hyödyntää myös suoramyyntikanavia, erityisesti myyntiä suoraan maatilalta.
- Yrityksen myyntistrategia on monipuolinen ja se hyödyntää useita eri kanavia asiakaskunnan tavoittamiseen, mikä voi olla etu vaihtelevassa markkinaympäristössä.
- Vientimarkkinoilla toimivat luomutilalliset ovat vähemmistössä ja niiden osuus on pieni. Tämä voisi olla mahdollisuus yritysten kasvulle tulevaisuudessa.
- Yritykset voisivat hyödyntää ja laajentaa brändäystä lisätäkseen näkyvyyttään ja asiakasuskollisuutta, etenkin paikallisilla markkinoilla.

Yrityksien olisi hyödyllistä jatkaa monipuolisten myyntikanavien hyödyntämistä ja mahdollisesti tutkia muita innovatiivisia tapoja tavoittaa asiakaskuntansa, erityisesti digitaalisten alustojen kautta.

MIKÄ OSUUS YRITYKSEN LIIKEVAIHDOSTA KÄYTETÄÄN TUOTTEIDEN MARKKINOINTIIN? (N=32)

Tunnusluvut:

- **Minimi (0,0%):** Jotkut yritykset eivät käytä lainkaan liikevaihdostaan rahaa markkinointiin.
- **Maksimi (30,0%):** Toisaalta, joillain yrityksillä on korkea panostus markkinointiin, jopa 30 % liikevaihdosta.
- **Keskiarvo (4,5%):** Keskimäärin yritykset käyttävät 4,5 % liikevaihdostaan markkinointiin. Tämä on suhteellisen maltillinen luku, mutta se osoittaa, että yritykset ymmärtävät markkinoinnin merkityksen.
- **Mediaani (2,0%):** Mediaani on 2,0 %, mikä tarkoittaa, että yli puolet yrityksistä käyttää vähemmän kuin 2 % liikevaihdostaan markkinointiin. Tämä voi viitata siihen, että suuri osa yrityksistä panostaa markkinointiin vain vähän.
- **Keskihajonta (6,4%):** Keskihajonta on 6,4 %, mikä osoittaa, että markkinointiin käytettyjen varojen osuus vaihtelee suuresti eri yritysten välillä.

Johtopäätökset:

- **Markkinointipanostusten vaihtelu:** Yritykset investoivat markkinointiin erittäin vaihtelevasti, mikä voi viitata erilaisiin strategioihin ja resursseihin markkinoinnissa.
- **Maltilliset panostukset:** Useimmat yritykset panostavat markkinointiin suhteellisen maltillisesti, mediaani ja keskiarvo viittaavat siihen, että suuri osa yrityksistä käyttää alle 5 % liikevaihdostaan markkinointiin.
- **Mahdollisuus lisätä panostuksia:** Ottaen huomioon minimi- ja maksimiarvot, jotkut yritykset voivat harkita markkinointipanostusten lisäämistä hyödyntääkseen markkinointistrategiansa täyttää potentiaalia.

- Yksilölliset strategiat: Suuri vaihtelu yritysten välillä osoittaa, että eri yrityksillä on erilaiset strategiat ja näkemykset markkinoinnin merkityksestä.

ARVIOI MIKÄ OSUUS TILAN TUOTANNOSTA PÄÄTTYÄ HÄVIKKIIN? (N=58)

Tunnusluvut:

- **Minimi (0,0%)**: On yrityksiä, jotka raportoivat, ettei niillä ole lainkaan hävikkiä. Tämä on erittäin positiivista ja voi viitata tehokkaaseen tuotantoon ja/tai hyvään hävikin hallintaan.
- **Maksimi (100%)**: Toisaalta, jollain yrityksellä on ilmoitettu koko tuotannon menevän hävikkiin, mikä on äärimmäisen huolestuttavaa ja viittaa mahdollisesti vakaviin ongelmiin tuotantoprosessissa.
- **Keskiarvo (7,5%)**: Keskimäärin yritykset raportoivat 7,5% tuotannostaan päätyvän hävikkiin. Vaikka tämä luku ei ole erityisen korkea, se osoittaa, että on tilaa parantaa hävikinhallintaa.
- **Mediaani (5,0%)**: Mediaaniarvo kertoo, että yli puolet yrityksistä ilmoittaa 5% tai vähemmän tuotannostaan päätyvän hävikkiin, mikä viittaa siihen, että suurin osa yrityksistä pystyy pitämään hävikkinsä suhteellisen alhaisena.
- **Keskihajonta (14,3%)**: Keskihajonta on suuri (14,3%), mikä viittaa siihen, että yritysten välillä on huomattavaa vaihtelua hävikin suhteen.

Johtopäätökset:

- Suuri vaihtelu yritysten välillä: Yritysten välillä on suuria eroja hävikin suhteen, ja jotkut yritykset ovat selvästi onnistuneet paremmin hävikinhallinnassa kuin toiset.
- Mahdollisuus parantaa: Keskiarvo ja mediaani viittaavat siihen, että on tilaa parantaa hävikinhallintaa useimmissa yrityksissä.
- Äärimmäiset arvot: Maksimi arvo on erittäin huolestuttava ja viittaa siihen, että joidenkin yritysten on tehtävä merkittäviä parannuksia tuotantoprosesseihinsa.
- Fokus hävikinhallintaan: Yritysten tulisi keskittyä kehittämään strategioita hävikin vähentämiseksi, mikä voi vaikuttaa merkittävästi niiden kannattavuuteen ja ympäristövaikutuksiin.

Luvut osoittavat, että vaikka monet yritykset ovat onnistuneet pitämään hävikin alhaisena, on vielä tilaa parannuksille. Tämä voi tarkoittaa investointeja modernimpiin teknologioihin, koulutukseen tai parempiin prosesseihin hävikin vähentämiseksi.

MYYKÖ TILA LUOMUTUOTTEITAN TAVANOMAISENA? (N=71)

Kyllä 27%

Ei 73%

MITÄ JA MIKSI TILA MYY LUOMUTUOTTEITA TAVANOMAISENA TUOTTEENA?

Markkinadynamiikka ja hinta (13 mainintaa)

- Hinnan ja kysynnän epäsuhta: Monet vastaajat mainitsivat, että luomutuotteiden hinta ei ole tarpeeksi korkea verrattuna tavanomaisiin tuotteisiin, mikä tekee niiden myymisestä luomuna vähemmän kannattavaa.
- Riittämätön kysyntä: Joillakin alueilla ei ole riittävästi kysyntää luomutuotteille, mikä pakottaa viljelijät myymään tuotteensa tavanomaisina tuotteina.
- Markkinapuutteet: Joillakin alueilla on puute luomumarkkinoista, mikä johtaa siihen, että viljelijät myyvät tuotteensa tavanomaisina.

Yksinkertaisuus (5 mainintaa)

- Helppous ja vaivattomuus: Jotkut viljelijät myyvät tuotteitaan tavanomaisina yksinkertaisesti siksi, että se on helpompaa. Tämä voi johtua esimerkiksi säännöllisistä tilauksista tai tutuista ostajista.
- Asiakassuhteet: Jotkut viljelijät myyvät tuotteitaan tavanomaisina, koska heillä on jo olemassa olevia sopimuksia tai suhteita asiakkaisiin, jotka eivät vaadi luomusertifiointia.

Muut syyt (5 mainintaa)

- Luomun arvostuksen puute: Jotkut viljelijät näkevät luomumerkinnän asiakkaiden harhauttamisena ja pitävät aikaisempaa brändäystä parempana.
- Infrastruktuuriongelmat: Esimerkiksi teurastamojen pitkät jonot tai "*Valion politiikka*" voi vaikuttaa päätökseen myydä tuotteita tavanomaisina.

Johtopäätökset

Vastausten perusteella voidaan päätellä, että on monia syitä, miksi tilat päättävät myydä luomutuotteita tavanomaisina. Usein se johtuu markkinadynamiikan haasteista, kuten riittämättömästä kysynnästä tai hintaerojen puutteesta luomu- ja tavanomaisten tuotteiden välillä. Joillekin viljelijöille yksinkertaisuus ja helppous ovat tärkeitä tekijöitä, kun taas toisille syitä ovat erilaiset näkemykset luomutuotannosta tai markkinoiden toimintahaasteet.

Se, että viljelijät myyvät luomutuotteita tavanomaisina, heijastaa laajempia haasteita luomutuotannon alalla. Se voi viitata siihen, että on tarpeen kehittää parempia markkinoita luomutuotteille, parantaa luomubrändäystä ja kouluttaa kuluttajia luomutuotteiden eduista.

KIINNOSTUS PANOSTAMAAN HIILTÄ SITIVIIN VILJELYTOIMENPITEISIIN (N=71)

Skenaario 1: Toimenpide aiheuttaa tulonmenetyksiä

- **Ei kiinnostunut (40%):** Suhteellisen suuri osa vastaajista ei ole kiinnostunut panostamaan hiiltä sitoviin toimenpiteisiin, jos se tarkoittaisi tulonmenetyksiä.
- **Joksenkin kiinnostunut (42%):** Lähes yhtä suuri osuus vastaajista on jonkin verran kiinnostunut näistä toimenpiteistä huolimatta mahdollisista tulonmenetyksistä.
- **Erittäin kiinnostunut (18%):** Vain pieni osa vastaajista on erittäin kiinnostunut toimenpiteistä, vaikka ne johtaisivat tulonmenetyksiin.

Skenaario 2: Menetetyt tulot korvattaisiin

- **Ei kiinnostunut (6%):** Kun menetetyt tulot korvataan, vain pieni osa vastaajista ei ole kiinnostunut panostamaan hiiltä sitoviin toimenpiteisiin.
- **Joksenkin kiinnostunut (22%):** Merkittävä osa vastaajista on jossain määrin kiinnostunut näistä toimenpiteistä, jos menetetyt tulot korvataan.
- **Erittäin kiinnostunut (62%):** Suurin osa vastaajista on erittäin kiinnostunut panostamaan hiiltä sitoviin toimenpiteisiin, jos menetetyt tulot korvataan.

Skenaario 3: Toimenpide olisi kannattavampaa kuin muu viljely

- **Ei kiinnostunut (10%):** Vain pieni osuus vastaajista ei olisi kiinnostunut panostamaan hiiltä sitoviin toimenpiteisiin, vaikka ne olisivat kannattavampia kuin muu viljely.
- **Joksenkin kiinnostunut (25%):** Neljännes vastaajista olisi jossain määrin kiinnostunut näistä toimenpiteistä, jos ne olisivat kannattavampia kuin muu viljely.
- **Erittäin kiinnostunut (65%):** Suurin osa vastaajista olisi erittäin kiinnostunut panostamaan hiiltä sitoviin toimenpiteisiin, jos ne olisivat kannattavampia kuin muu viljely.

Johtopäätökset

Kiinnostus hiiltä sitovia viljelytoimenpiteitä kohtaan kasvaa selvästi, kun tarjotaan taloudellisia kannustimia, kuten tulonmenetyksen korvaaminen tai parempi kannattavuus verrattuna muihin viljelymenetelmiin. Tämä viittaa siihen, että taloudelliset tekijät ovat merkittävässä roolissa tilojen päätöksenteossa näihin toimenpiteisiin liittyen.

TUNNEN MAATALOUTEEN LIITTYVÄÄ PÄÄSTÖKAUPPAA JA HIILIVILJELYN PERIAATTEITA (N=62)

Tilastollinen Analyysi

- **Minimi (0):** Pienin arvo osoittaa, että on vastaajia, jotka eivät tunne lainkaan maatalouteen liittyvää päästökauppaa eikä hiiliviljelyn periaatteita.
- **Maksimi (10):** Suurin arvo puolestaan osoittaa, että on myös vastaajia, jotka kokevat tuntevansa nämä aiheet erittäin hyvin.
- **Keskiarvo (5,4):** Keskiarvo osoittaa, että vastaajien itsearvioitu tuntemus aiheesta on keskimäärin hieman yli puolivälin skaalalla, mikä viittaa kohtalaiseen tuntemukseen aiheesta.
- **Mediaani (5):** Mediaani, joka on keskimääräinen arvo, on 5. Tämä vahvistaa käsitystä siitä, että keskimääräinen tuntemus aiheesta on kohtalainen.
- **Keskihajonta (2,8):** Keskihajonta osoittaa, että vastausten hajonta on melko suuri, mikä viittaa siihen, että vastaajien tuntemus vaihtelee merkittävästi: jotkut tuntevat aiheen hyvin, kun taas toiset eivät tunne sitä lainkaan.

Johtopäätökset

Vastaajien itsearvioitu tuntemus maatalouteen liittyvästä päästökaupasta ja hiiliviljelyn periaatteista vaihtelee suuresti, ja keskimäärin vastaajat arvioivat tuntevansa aiheet kohtalaisesti. Vaikka on

olemassa sekä erittäin hyvin aiheesta tietoisia että täysin tietämättömiä vastaajia, suurin osa sijoittuu näiden ääripäiden väliin.

Saatujen tulosten perusteella voidaan päätellä, että on tarpeen lisätä tietoisuutta ja koulutusta näistä aiheista, jotta voidaan varmistaa, että enemmän ihmisiä ymmärtää päästökaupan ja hiiliviljelyn periaatteet paremmin.

KÄYTETÄÄNKÖ TILALLA PÖLYTYSPALVELUJA? (N=71)

- **Ei, tilalla ei kasvateta pölyttäjäreippuvaisia kasveja (44%):** Lähes puolet vastaajista ilmoittivat, että he eivät käytä pölytyspalveluja, koska heidän tilallaan ei kasvateta kasveja, jotka olisivat riippuvaisia pölyttäjistä.
- **Kyllä, paikallisten mehiläishoitajien palveluja (25%):** Neljäsosa vastaajista ilmoitti käyttävänsä paikallisten mehiläishoitajien pölytyspalveluja.
- **Kyllä, tilalla hoidetaan itse mehiläisiä (10%):** Kymmenesosa vastaajista kertoi itse huolehtivansa mehiläishoidosta tilallaan.
- **Ei / jokin muu syy (21%):** 21 prosenttia vastaajista ilmoitti, etteivät he käytä pölytyspalveluja jostakin muusta syystä. Tästä ryhmästä 2 vastaajaa mainitsi, että palvelut eivät ole heille saatavilla.

Johtopäätökset

Suurin osa vastaajista (65%) ei käytä pölytyspalveluja, joko koska heillä ei ole pölyttäjäreippuvaisia kasveja tai jonkin muun syyn takia, mukaan lukien palvelujen saatavuus. Toisaalta, 35% vastaajista käyttää pölytyspalveluja, joko hyödyntämällä paikallisten mehiläishoitajien palveluja tai hoitamalla mehiläisiä itse tilallaan.

Koska osa tiloista ei kasvata pölyttäjäreippuvaisia kasveja, heillä ei ole tarvetta pölytyspalveluille. Kuitenkin, jopa niiden tilojen joukossa, jotka saattaisivat hyötyä pölytyspalveluista, on tiloja, jotka eivät käytä niitä eri syistä. Tämä voisi viitata siihen, että on olemassa potentiaalia lisätä tietoisuutta pölytyspalveluiden hyödyistä ja mahdollisesti kehittää palveluiden saatavuutta eri alueilla.

HUOLESTUTTAAKO SINUA JOKIN ALLA OLEVISTA ASIOISTA? (N=63, ANNETUT VASTAUKSET: 112)

- **Maatalousalan yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys eli ns. sosiaalinen lisenssi (73%):** Suurin osa vastaajista, eli 73%, ilmoitti olevansa huolissaan maatalousalan yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä.
- **Suurpetovahingot (35%):** Vajaa kolmasosa vastaajista, 35%, kertoi olevansa huolissaan suurpetovahingoista.
- **Tartuntatautilanne Euroopassa/Suomessa (29%):** Lähes kolmasosa vastaajista, 29%, oli huolissaan Euroopan ja Suomen tartuntatautilanteesta.
- **Jokin muu, mikä? (41%):** Yli neljäsosa, 41%, ilmoitti olevansa huolissaan jostakin muusta, eriteltyinä:

Jokin muu, mikä?

- **Byrokratia (8 kpl):** 8 vastaajaa ilmaisi huolensa byrokratiasta ja virkamieskoneistosta, korostaen päättäjien tietämättömyyttä ja epäpätevyyttä.
- **Liiketoiminnan kannattavuus (7 kpl):** 7 vastaajaa mainitsi huolensa maatalouden liiketoiminnan kannattavuudesta, pientilojen ahdinko ja ostovoiman heikentyminen olivat esillä tässä kategoriassa.
- **Ympäristö (5 kpl):** 5 vastaajaa kertoi olevansa huolissaan ympäristökysymyksistä, kuten luonnon tuhoaminen ja ilmastonmuutos.
- **Kauppojen ja valikoiman kaventuminen (3 kpl):** 3 vastaajaa mainitsi huolensa kauppojen ja valikoimien kaventumisesta.
- **Villieläinten aiheuttamat tuhot (2 kpl):** 2 vastaajaa kertoi huolensa villieläinten aiheuttamista tuhoista.
- **Luomun näkyvyys (1 kpl):** Yksi vastaaja oli huolissaan luomutuotannon näkyvyydestä ja kuluttajien vieraantumisen alkutuotannosta.
- **Muut (2 kpl):** 2 vastaajaa mainitsi muita huolia, kuten maatalouden ajojahti ja luomuviljelyn mitätöinti.

Johtopäätökset

Vastausten perusteella voidaan nähdä, että maatalousalan yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys eli ns. sosiaalinen lisenssi huolestuttaa suurinta osaa vastaajista. Lisäksi byrokratia ja liiketoiminnan kannattavuus nousivat merkittäviksi huolenaiheiksi. Erityyppiset ympäristöhuolet olivat myös merkittävästi esillä vastauksissa, sekä spesifit huolenaiheet, kuten tartuntatautilanne ja suurpetovahingot.

MUITA KOMMENTTEJA KOSKIEN LUOMUTUOTANNON NYKYTILAA JA TULEVAISUUTTA.**Taloudelliset kommentit (25)**

- Matala kysyntä ja/tai myynti yskii (9)
- Luomun huono kannattavuus ja nousevat kustannukset (8)
- Tavanomaisen ja luomun sama hintataso (4)
- Suuret toimijat asettavat liian korkean katteen ja tekevät luomusta kalliimpaa (3)
- Luomutuet ovat liian matalat (1)
- Luomutuet vääristävät markkinoita (1)
- Ala on reagoinut liian vahvasti hetkellisiin markkinamuutoksiin (1)
- Luomusta on ylitarjonta (1)

Byrokratia/hallinto-kommentit (25)

- Ennaltaan kireät tai kiristyneet säädökset (10)
- Hallinto (EU ja kotimaa) on etäännytnyt viljelijöistä ja heidän tarpeista (4)
- Hallinto (kotimaa) ei sitoutunut luomuun (3)
- Tavanomainen tuotanto hyötyy paremmin uudesta ohjelmasta (3)
- Valvonta liian tiukkaa (2)
- Luomuehdot tulkitaan eri tavalla eri paikoissa (2)

Brändi ja maine -kommentit (10)

- Luomulla on hyvä maine (3)
- Luomulla on huono maine (2)
- Tietämättömyys luomusta luo liiketoiminnallisia ongelmia (2)
- Viljelijöitä arvostettava enemmän (1)
- Luomun käyttöä lisättävä laaja-alaisemmin (1)

Ympäristöä koskevat kommentit (4)**Tuotekehitys (2)****Maantieteen vaikutus alaan (1)**

Kommentit jotka eivät varsinaisesti vastaa kysymykseen mutta kertovat vastaajan katkeruudesta (5)

Kommentit jotka eivät varsinaisesti vastaa kysymykseen mutta kertovat vastaajan epätoivosta (5)

Ei vastaa kysymykseen (3)

MILLÄ TAVOIN MTK VOISI EDESAUTTAA ALAN KEHITTYMISTÄ?**Edunvalvonnan parantaminen (15)**

- *Moni vastaaja luonnehtii MTK:n edunvalvontaa täysin olemattomaksi*

Markkinointi- ja brändäämistoenpiteet ja mielipidevaikuttaminen (14)**Säädöksiin vaikuttaminen (7)****Taloudelliset toimenpiteet ja liiketoiminnan avustaminen (6)****Muiden tahojen kanssa toimiminen (6)**

- *Erityisesti suurien toimijoiden toimintaan vaikuttaminen pienten tuottajien hyväksi, kaupan alan toimintaan vaikuttaminen luomun hyväksi, ja yhteistyötä alan organisaatioiden ja tutkijoiden kanssa*

Ympäristötavoitteiden edistäminen (5)**Muut (2)****Vastaukset joista näkyy eriasteinen luottamuksen puute MTK:ta kohtaan (11)**